

Banc d'imatges de l'OCATT

EDITORIAL I EN PRIMER PLA (P. 3 i 8-11)

Donació d'òrgans, expressió de la fraternitat universal

Malgrat la pandèmia, els hospitals catalans van realitzar 997 trasplantaments d'òrgans l'any 2020

“ARA VA DE BO i amics”

Ei, família! Ja sabeu que ha
sortit el **CD del GRIPAU BLAU?**

El del programa de **Ràdio Estel!**

El CD de les sessions d'El Grietau Blau
a Ràdio Estel (2011-2020)

L'hora de la nostra mort

Aquest llarg temps de pandèmia a tots, més que mai, ens ha fet pensar en la mort que, en molts casos, ens ha tocat de prop. I ens ha portat també a parlar-ne amb naturalitat amb la família, amb els amics o amb els companys de comunitat o de feina. Hem anat aprenent que la mort no és una realitat aliena, talment un ésser estrany que vingués de fora a buscar-nos, sinó que tots som éssers fràgils, vulnerables, limitats i mortals. El traspàs dels nostres éssers estimats ens ajuda a plantejar el nostre propi final. I la realitat ineludable de la nostre fi cal assumir-la amb serenitat i amb realisme, com han fet tantes generacions abans que la nostra. Solament així podem valorar justament el gran do de l'existència. Dir que estem joiosos de viure i no acceptar que aquest viure tingui un final fora incoherent.

I de la mateixa manera que és molt aconsellable fer testament, és realista parlar del destí que voldríem per al nostre cos el darrer dia i deixar-ho escrit. Les fórmules més habituals són la inhumació —l'enterrament convencional— i la incineració —una praxi que va en augment— tot i que algunes persones, per motius caritatius o senzillament altruistes, decideixen «donar el cos a la ciència», per permetre així als estudiants de Medicina fer pràctiques d'anatomia i cirurgia; però, com s'explica en el Primer Pla d'aquest número, avui les facultats de Medicina estan sa-

turades de cossos. En canvi, una fórmula generosa —que alguns segueixen ja en vida— és la donació d'òrgans o de teixits: cada donant de teixits pot ajudar 100 persones i fins s'extreuen còrnies de persones d'edat avançada. Hi ha persones (laics, consagrats, religiosos, preveres...) que, ja en vida, discretament i generosa, han fet donació d'algun òrgan a familiars o amics. I, com diu el papa Francesc: «El significat de la donació per al donant, per al receptor, per a la societat, no s'esgota en la seva "utilitat", ja que tracta d'experiències profundament humanes i carregades d'amor i d'altruisme.»

El temps de Quaresma és propici per interioritzar... De la mateixa manera que molts fan testament, també és convenient plantejar-se aquestes qüestions, parlar-ne obertament amb els que ens estimen i decidir quan encara podem fer-ho, evitant deixar aquestes delicades decisions a l'albir dels que vindran. I la donació d'òrgans o de teixits, encara en vida o després de morts, és una almoïna preciosa. Parlem-ne a les nostres comunitats, a les homilies, a les catequesis, al catecumenat. Reflexionem en aquestes lliçons de vida tan valuoses. Solament així serem conscients i realistes del nostre viure, i viurem més pacífics i joiosos.

Ens hem plantejat el final de la nostra vida en coherència amb les nostres creences? Els nostres n'estan al cas?

Contingut

03
Editorial

05
La setmana

06
Opinió

08
En primer pla

13
Vida eclesial

23
Opinió

24
Missatge de Quaresma

28
Carta dominical

30
Bíblia

32
Litúrgia

34
Espai lectors

36
Cultura

46
Agenda

47
Des del carrer

Viure la Quaresma al menjador escolar

PÀGINA 16-17

20
La fe, una vacuna?

Espais i transmissions religioses als inicis de la ràdio

PÀGINA 36-38

Mn. Benjamín Bravo, In memoriam

PÀGINA 40

47
Xavier Serra, coordinador del volum 12è de les obres completes de Panikkar

La setmana en tuits

JOSÉ MARÍA RODRÍGUEZ OLAI-ZOLA @JMOLAIZOLA

Jesuïta, sociòleg i escriptor

Acabo de veure un fragment d'aquest speech demencial de la noia de la *división azul* culpant de tot el «jueu». Això és insà. Hi ha manera d'engegar aquest circ? La llibertat d'expressió, sense educació, coneixement de la història i respecte, és camp adobat per a trastornats

MATILDE MARTÍNEZ @MATILMARTINEZ

Editora de Godall Edicions

Les paraules d'Arcadi Oliveres me les vull aprendre de memòria. I voldria saber dir les coses amb la contundència i la claredat amb què ell ho fa

ANTONI GELONCH @ANTONI_GELONCH

Col·leccionista d'art

Soc persona d'ordre i per això em preocupa el desordre que s'està instaurant. El desordre que suposa la intromissió constant i abusiva del poder judicial en totes les esferes, l'arbitrarietat manifesta de determinades decisions, la tolerància amb el feixisme, la banalització de la política

JOSEP MARIA MALLARACH @JM_MALLARACH

Formació en Geologia, Ecologia i Ciències ambientals

Deixarem esfondrar l'església romànica d'un dels dos priorats benedictins que havien existit dins l'àmbit de l'actual Parc Natural Zona Volcànica de la Garrotxa? Les esquerdes creixen a Sant Julià del Mont, un lloc esplèndid

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Coordinador d'informatius

Inici de la Quaresma

Hem reflectit l'inici de la Quaresma el 17 de febrer, amb continuïtat després sobretot en la nostra programació religiosa. Més enllà d'això, alguns moments del programa *A primera hora* i sobretot l'espai *El Mirador de l'actualitat* van referir-se, el Dimecres de Cendra, a la dimensió espiritual i social d'aquest temps fort, especialment ara amb la pandèmia.

El director del Secretariat per al Catecumenat de l'arquebisbat de Barcelona, Felip-Juli Rodríguez, va destacar que «vivim des de fa un any com una Quaresma permanent, amb privacions de moltes coses», i va proposar «recuperar la força del primer amor, a Jesús, als altres i al món». També va comentar que «aquest any les peticions per rebre el Baptisme són gairebé el doble que l'any passat» a l'arxidiòcesi. I la teresiana Victòria Molins va explicar que «la Quaresma té un sentit molt especial quan es viu a prop dels qui pateixen, i un exemple és l'Hospital de Campanya de l'església de Santa Anna, on es va produir l'any passat com un miracle, amb l'acollida d'un grup de persones per ajudar els necessitats».

Zoom

EDUARD BRUFAU

Les eleccions al Parlament de Catalunya van transcórrer amb normalitat malgrat la situació de pandèmia. Per evitar aglomeracions es van habilitar més col·legis electorals en llocs poc habituals, com ara poliesportius, centres de culte o fins i tot seminaris, com el de Barcelona. A la imatge, l'església de Santa Bàrbara de Súrria reconvertida per un dia en centre de votació.

L'efemèride de la setmana

4 de març del 1678: neix a Venècia Antonio Lucio Vivaldi, violinista i un dels grans compositors del barroc.

PUNT DE VISTA

Les armes nuclears, per fi il·legals

L'entrada en vigor del Tractat sobre la Prohibició de les Armes Nuclears (TPAN) el 22 de gener de 2021 és una fita històrica que s'assoleix després que l'octubre passat el Tractat aconseguís la ratificació de 50 països. Les armes nuclears, com ja va passar amb les altres armes de destrucció massiva (les químiques i les biològiques), són il·legals i per fi tenim una llei internacional que ho avala. Les obligacions contretes pels estats que han ratificat el tractat començaran a desplegar-se. Aquests països es comprometen a no desenvolupar,

El papa Francesc va fer una crida perquè més països s'adherissin al Tractat

ALFONS CALDERÓN
Cristianisme i Justícia

Els Estats Units enceten una nova etapa d'esperança dins i fora de les seves fronteres. Joe Biden és el segon president catòlic, després de Kennedy ara fa sis dècades, en un país on la visibilitat de la confessió religiosa pesa més que al Vell Continent. És un antic professor de Dret, senador durant 36 anys i vicepresident durant uns 8 mesos. Kamala Harris, jurista de prestigi i filla d'emigrants, és vicepresidenta: el càrrec més alt ocupat mai per una dona.

Aquest començament suscita un interès màxim per l'agitat comiat del predecessor Trump i un inèdit assalt al Congrés per una turba que invocava el seu nom, amb balanç de cinc morts. Deixa un país polaritzat, brou de cultiu per a grups extremistes. El seu mandat s'ha caracteritzat per

fer proves, produir, manufacturar, transferir, posseir, emmagatzemar, fer ús o amenaçar de fer ús de les armes nuclears o permetre que altres països tinguin armes nuclears al seu territori.

Això no vol dir que d'un dia per l'altre aconseguim abolir aquestes armes de destrucció massiva, però el TPAN tindrà un impacte en els altres estats tant si el ratifiquen com si no ho fan. La seva entrada en vigor suposa un altre pas cap al desplegament d'una norma contra la possessió d'armes nuclears. A Europa, el Tractat també provocarà discussions i debats a nivell dels parlaments, de la societat civil i dels mitjans de comunicació en els estats no signants.

Una enquesta encomanada per l'ICAN (Campanya Internacional per a l'Abolició de les Armes Nuclears)

CARME SUÑÉ

Vicepresidenta de FundiPau

realitzada a cinc països de la UE, mostra un suport aclaparador de les seves poblacions al TPAN. A l'Estat espanyol, el 89% de les persones enquestades estan a favor del Tractat i volen que Espanya s'hi adhereixi.

La Campanya té encara molts reptes presents i futurs per arribar a l'objectiu final, que és aconseguir l'eliminació total d'aquestes armes, però l'entrada en vigor del TPAN és un pas important cap a un món més segur. El papa Francesc va referir-se al Tractat en la seva audiència setmanal del 20 de gener, i va fer una crida perquè més països s'hi adherissin, perquè la prohibició de les armes nuclears és imprescindible per promoure la pau i la seguretat. Anima els estats i els pobles perquè treballin amb determinació per promoure les condicions necessàries per un món sense armes nuclears.

MIRADA AL MÓN

Estats Units, nova etapa

canvis erràtics d'opinió, provocacions i informació manipulada, a ritme de piulades de Twitter, sovint sense gaires miraments. Malauradament, la voracitat de notícies impactants, fruit d'un consumisme rampant, es troba allà i arreu.

Biden afronta una missió ingent: reconciliar la nació dividida i restablir l'autoritat moral. La seva prioritat és mitigar els gravíssims efectes de la pandèmia amb un pla de despesa pública extraordinari. També ha promès una reforma per millorar la precària situació d'immigrants en

Biden afronta la missió de reconciliar la nació dividida i restablir l'autoritat moral

sòl nord-americà. En l'esfera internacional, fa tornar els Estats Units a l'acord de París sobre el canvi climàtic i a l'OMS. Pel que fa a la UE, amb qui comparteix no pocs valors, ja hi ha demostrat sintonia. Amb la resta del món, no ho tindrà fàcil, malgrat la seva experiència. D'entrada, vol prorrogar el tractat de reducció d'armes nuclears amb Rússia.

Arran de *Frattelli tutti*, Biden va comentar: «El papa Francesc ha fet preguntes que qualsevol persona que busqui liderar aquesta gran nació hauria de respondre.» Caldrà seguir-ne l'evolució en aquests temps de prova on ell s'ha proposat liderar amb el poder de l'exemple, com va dir al seu discurs inaugural. I desitjar-li sentit de justícia i accions orientades al bé comú.

UN NOU LLINDAR

Tenir Déu a favor

El contacte freqüent amb la Paraula de Déu fa que mirem els esdeveniments de cada dia amb uns altres ulls

**SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA**
Bisbe de Mallorca

Una gosadia o un acte de confiança. Cadascú ho sap bé, però tenim necessitat d'expressar-ho, ja que el contacte freqüent amb la Paraula de Déu fa que els esdeveniments de cada dia els mirem amb uns altres ulls, uns ulls diferents. D'aquesta observació, en neix una nova visió que transmet coratge i fa ser valent davant qualsevol contrarietat. «La Paraula de Déu és viva i eficaç», ho diu la carta als Hebreus, i «és goig i delícia del cor» quan és devorada, diu Jeremies en un moment de crisi personal i social. Experimentar tenir Déu a favor potser és un atreviment pensar-ho, però ningú no podrà negar que és un acte de confiança que deixa oberta una nova dimensió a la vida, que és la de tenir Déu a prop i gustar la seva misericòrdia i tendresa. Una descoberta, no hi ha dubte!

Quan es viuen situacions de conflicte i sembla difícil sortir-ne, si deixem que Déu actuï, de seguida notem que és Ell qui marca el pas i comunica la força necessària per anar endavant i no defallir. Recórrer a la pregària que neix de la seva Paraula i de la pròpia recerca, és retrobar l'aigua que assaïa o la llum que ho fa veure tot més clar. Els primers cristians es van acostumar a respondre amb valentia quan eren menyspreats, descartats, perseguits o torturats. Avui passa el mateix en

molts indrets on l'Església és vista injustament amb mals ulls perquè el seu missatge resulta incòmode. Una senyera combatuda, com Jesús! Quan enmig de la dificultat hi posem la confiança en el Déu de Jesús, intervé l'Esperit Sant, el qual dona notícia que tenim Déu a favor. Jesús ho deixa clar quan ens anima dient: «No sou vosaltres qui parlareu, sinó que l'Esperit del vostre Pare parlarà per vosaltres» (Mt 10,20; Mc 13,11).

Pretendre tenir Déu a favor suposa haver integrat la persona i el missatge de Jesús en la vida malgrat els propis defectes, més encara, suposa haver fet de la pròpia vida una ofrena feta de fidelitat. Respondre-hi no sempre és fàcil, a causa de l'oposició o la indiferència que trobem quan volem encarnar l'Evangeli en una cultura on es pateix més la ruptura que la immersió. Sant Pau hi respon quan posa l'amor de Déu com l'eix que vertebrava tota la seva vida i, per això diu convençut: «Si tenim Déu amb nosaltres, qui tindrem en contra?» La llista no és menor quan s'enumera allò que ens vol separar de l'amor de Crist: la tribulació, l'angoixa, la persecució, la fam, la nuesa, el perill, la mort i tants altres elements que avui apareixen. Serà la plena confiança la qui ens farà dir: «De tot això, en sortim plenament vencedors gràcies a Aquell qui ens estima» (cf. Rm 8,31-39).

Acte de generositat i curació

L'Estat espanyol és líder mundial en donació d'òrgans

Donar òrgans és un acte gratuït de solidaritat. Ho va dir el papa Francesc, el 13 d'abril del 2019, en rebre al Vaticà els voluntaris de l'Associació Italiana de Donants d'Òrgans: «Donar significa mirar i anar més enllà d'un mateix, més enllà de les necessitats individuals i obrir-se generosament a un bé més ampli. En aquesta perspectiva, la donació d'òrgans no és només un acte de responsabilitat social, sinó també una expressió de la fraternitat universal.» El Catecisme de l'Església catòlica parla del «noble acte de la donació» (n. 2.296).

«El cos és un regal que hem rebut, l'hem de cuidar, l'hem de tractar bé, però també hem de ser conscients que ens ha estat donat per habitar-lo un temps i que, arribat el moment, hem d'acceptar deixar-lo; és aleshores quan pot esdevenir un do per a una altra persona», valora Montserrat Esquerda, directora de l'Institut Borja de Bioètica de la Universitat Ramon Llull. «Fins i tot per a persones no creients, la donació pot ajudar a donar sentit a una malaltia greu.»

L'Estat espanyol és líder mundial en donació d'òrgans, i això que compta amb una legislació si més no paradoxal, ja que es basa en el consentiment presumpte, en el sentit que tots som donants si no diem el contrari. Qui té la darrera paraula sol ser la família. Només el 15% de les famílies diu «no» a la donació d'òrgans; un percentatge que doblen països com França, Bèlgica, Itàlia o Anglaterra.

L'Organització Catalana de Trasplantaments compta amb un banc d'imatges amb els diferents moments del procés.

MONTSERRAT ESQUERDA
«Fins i tot per a persones no creients, la donació pot ajudar a donar sentit a una malaltia greu»

Segons Jaume Tort, director de l'Organització Catalana de Trasplantaments (OCATT), hi ha dos elements que expliquen aquesta fórmula d'èxit. En primer lloc, la figura del coordinador de trasplantaments, present en cadascun dels hospitals on es fan donacions. Són professionals d'intensius o d'urgències que s'encarreguen de detectar possibles donants, d'avaluar-los, de parlar amb les famílies i, un cop tenen el consentiment, de fer el manteniment del donant per no malbaratar-ne els òrgans.

En segon lloc, la clau de l'èxit és la proximitat dels ciutadans envers el sistema sanitari. «Tenim inconvenients com les llistes d'espera, però en general els ciutadans valoren molt bé el sistema sanitari, i això es posa en evidència en el moment de final de vida», explica Jaume Tort. «Sense aquesta confiança envers el sistema i els seus professionals, no tindríem aquests resultats.»

Dit això, el repte continua sent que la decisió la prengui la mateixa persona en vida, ja sigui parlant-ho amb la família, fent-se el carnet de donant o bé indicant-ho a la carpeta de La Meva Salut o al registre de voluntats anticipades. «Hi ha converses que no podem eludir», expressa Montserrat Esquerda. «De la mateixa manera que molta gent prepara el testament, també és convenient que parli obertament amb la família de la donació d'òrgans o de teixits.» De fet, el director de l'Organització Catalana de Trasplantaments constata que ja s'estan trobant casos en què hi ha hagut aquesta conversa prèvia.

Tot i la situació excepcional de pandèmia, els hospitals catalans van realitzar 997 trasplantaments d'òrgans l'any 2020, el cinquè millor de la història. Es van comptabilitzar 267 donants de cadàver vàlids d'òrgans, 13.133 teixits distribuïts des del Banc de Sang i Teixits de Catalunya i 111 donants vius d'òrgans a Catalunya. «El que preocupa més és mantenir l'activitat malgrat la pressió del Covid», remarca Jaume Tort. «Els equips de donació d'òrgans són els que estan al nucli del Covid, que són les UCI, i estan molt esgotats.»

Malgrat les xifres optimistes, la realitat a Catalunya és que hi ha 1.073 persones esperant un òrgan. D'aquestes, 925 esperen un ronyó i 148, un fetge, un cor, uns pulmons o un pàncrees. 14 nens i nenes estan en llista d'espera.

Donant viu

Catalunya és líder a nivell espanyol del trasplantament de ronyó, fins al punt que s'hi fan el 40% de trasplantaments de ronyó de donant viu. Una solidaritat,

aquesta del donant viu, que ha pogut experimentar Antonio Tombas, president de l'Associació de Malalts Renals de Catalunya (ADER). Fa 42 anys que li va ser diagnosticada la malaltia renal i en aquest temps ha rebut dos ronyons de cadàver i un de la seva mare.

«Qualsevol persona trasplantada celebra l'aniversari del seu naixement i del seu trasplantament», comenta Tombas. «En el cas de l'òrgan que reps d'un cadàver, es tracta d'un agraïment moral, perquè no saps qui era la persona i no li pots donar les gràcies ni a ella ni a la seva família. Ara bé, en el cas d'un donant viu, la cosa és més complicada.»

Els ronyons no duren per sempre i és així com després de dos trasplantaments de ronyó de cadàver, els anys 1984 i 2000, Tombas es va trobar amb la necessitat, ara sí, d'acceptar la donació de la seva mare. Va ser l'any 2009, la seva mare tenia 74 anys. Ara en té 85.

«No hi ha cap malalt que sigui capaç de demanar un òrgan a algú, perquè no és com demanar 50 euros per anar al cinema; estàs portant una persona sana a operar-se, i això és molt difícil de gestionar», diu Antonio Tombas. I rememora com «el moment més dur va ser veure com la meva mare entrava al quiròfan, i ho feia només per amor, en un gest totalment altruista».

La mateixa experiència, però des del punt de vista del donant, la transmet Pauline Lodder, que el juliol del 2007, a l'Hospital Universitari de Ginebra, va donar un ronyó al marit d'una amiga. «Era una família de Ruanda, amb tres fills a càrrec. La dona era incompatible i a Suïssa no està permès que els fills donin als pares», exposa Lodder, de nacionalitat holandesa i que ha viscut en diferents períodes a Barcelona, a Ginebra i, des del 2016, a Pineda de Mar. Ha estudiat Teologia i té una llarga trajectòria en tasques pastorals i catequètiques en diferents parròquies.

«Considero la meua vida com un regal, com un do», transmet Pauline Lodder, «penso que estem cridats a ser do, a ser regal per als altres. En lloc de considerar el que soc i el que tinc com a propietats que cal defensar, prefereixo considerar-ho com a regals a compartir». I afegeix: «Mai se m'havia acudit donar un ronyó, però quan em vaig trobar amb aquesta situació de la malaltia d'un pare de família, amb tres fills a

Tot i la pandèmia, els hospitals catalans van realitzar 997 trasplantaments d'òrgans l'any 2020.

JAUME TORT
«Sense aquesta confiança envers el sistema i els seus professionals, no tindríem aquests resultats de donacions»

càrrec, no vaig dubtar a donar-li el que necessitava», conclou Lodder, alhora que destaca el seguiment anual que rep des del Registre Suís Sanitari dels Donants Vius d'Òrgans (Basilea).

«És molt important garantir la llibertat del donant viu a l'hora de prendre la seva decisió», insisteix Montserrat Esquerda, que el defineix «com un acte voluntari, molt lloable i encoratjable, però no exigible». És més: «Com a creients, el sacrifici per l'altre és un acte molt lloable, però no pot ser exigible.» D'aquí que sigui molt important garantir les condicions perquè la persona no se senti pressionada i perquè es facin tots els exàmens mèdics i psicològics previs.

L'òrgan trasplantat viu dura més anys que el de cadàver. També hi ha altres casos com el de fetge, però és força excepcional, i només se'n sol fer algun en pediatria.

Teixits

El 2020 un 3% dels donants vàlids va morir a causa d'un accident de trànsit, tres punts menys que el 2019. El percentatge havia arribat a

ANTONIO TOMBAS
«El moment més dur va ser veure com la meva mare entrava al quiròfan, i ho feia només per amor»

PAULINE LODDER
«En lloc de considerar el que soc i el que tinc com a propietats que cal defensar, prefereixo considerar-ho com a regals a compartir»

ser del 25-30%. Aquesta realitat, que sens dubte és una bona notícia, deriva en una de dolenta: la manca de donants joves. D'aquesta manera, la mitjana d'edat dels donants actualment és de 61 anys. El 30% dels donants tenen més de 70. «Aquesta és la realitat i no la canviarem», reconeix Jaume Tort. «Per això, una persona jove triga molt més temps a ser trasplantada que una de gran.»

En el cas dels infants, la cosa encara es complica més. «L'any passat vam tenir tres donants infantils, cosa que està molt bé, perquè vol dir que els nens no es moren, però, en contrapartida, en tenim 15 en llista d'espera», explica el director de l'Organització Catalana de Trasplantaments. I això no obstant, el 2020 es va superar un nou rècord de trasplantaments en centres pediàtrics de Catalunya amb 54 intervencions: 47 a l'Hospital Infantil Vall d'Hebron i 7 a l'Hospital Sant Joan de Déu. El 27% dels òrgans trasplantats provenien de la resta de l'Estat espanyol, el 15% de Catalunya, el 7% de donant viu i el 5% de l'estranger.

Montserrat Esquerda, que és pediatra, reconeix que la donació d'òrgans infantils és un dels moments més difícils que ha de viure un professional però que alhora és un dels actes de donació universal més bonics. «En aquestes històries de vida i mort, pots arribar a conèixer el pitjor de l'ésser humà, però també el millor. En aquest àmbit coneixem el millor, en el sentit que dins del propi dolor ets capaç de pensar en els altres. És un acte de generositat però també curatiu.» «Potser tenim menys negatives de les famílies quan es tracta de donants joves», subscriu Jaume Tort. «El desastre és tan gran que una de les poques coses que pot alleugerir les famílies és fer possible que algú altre visqui.»

A banda de l'envelliment de la població i, per tant, dels donants, hi ha un altre repte molt més assequible que Jaume Tort vol posar en relleu: la donació de teixits. Molta gent pensa a donar el cos a la ciència, cosa que permet als estudiants de Medicina fer pràctiques d'anatomia i cirurgia, però les facultats estan saturades de cosos. En canvi, com precisa Tort, cal explicar molt més la donació de teixits: «Cada donant de teixits pot ajudar 100 persones. Fem extracció de còrnies fins a 85 anys, fins i tot de persones que han mort per un determinat tipus de càncer.» El primer Banc de Teixits que es va fundar a Europa és el de Barcelona.

«Cal potenciar entre els cristians la donació de sang»

Hi ha altres dades que ens parlen de la solidaritat dels catalans, com els 61.536 donants de medul·la òssia i sang de cordó umbilical; i les 260.000 donacions de sang, plasma i plaquetes del 2020. La Marató de Donants de Sang, que es va fer la setmana del 8 al 15 de gener, es va tancar amb 9.450 donacions.

Una donant de sang habitual és Míriam Díez Bosch, vicedegana de Recerca, Postgrau i Relacions Internacionals de la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna (URL) i directora del Observatori Blanquerna Comunicació, Religió i Cultura.

Ens exposa el seu testimoni: «Dono sang perquè la meva mare és donant i ens va inculcar de petits aquest acte de generositat. No m'agraden gens les agulles i em marejo de vegades i per tant no soc la donant de sang ideal, però això és igual: el resultat és el que compta, i ho considero un deure cívic i moral, però també una resposta cristiana a la responsabilitat, a la solidaritat i a la fraternitat universal. Em faria por que es comercialitzés aquest acte gratuït i voluntari. Em fa pensar que molts companys meus, normalment homes, no siguin donants com sí que ho són tantes dones. Crec que cal potenciar la donació de sang i explicar-ne els beneficis molt més, a molta més gent, perquè sigui una acció més generalitzada. I entre els cristians em sembla que hauria de ser ja un acte automàtic, normalitzat i massiu.»

SABER ESCOLTAR

La tetera

El gran escriptor danès Hans Christian Andersen (1805-1875) va ser un autor molt prolífic. Ha estat sempre conegut pels contes adreçats als infants, en els quals pretenia donar un sentit moral.

Va redactar un conte titulat *La tetera*. Heus aquí un resum: «Hi havia una tetera molt orgullosa de la seva porcellana, del seu broc, de la seva nansa i això ja la feia estar contenta, però no parlava mai de la seva tapadora trencada i afegida amb goma d'enganxar. De manera que era defectuosa i, és clar, a ningú no li agrada parlar dels propis defectes, ja en tenim prou de parlar dels defectes dels altres.

»La resta del joc de te prou se n'havien adonat, però només en parlaven en veu baixa. "Tots tenim

defectes, però també qualitats", pensava la tetera, quan era jove. Un dia, la tetera va caure a terra i es va trencar. Tots se'n van riure, però no de la mà maldestra que l'havia deixat caure.

»Tota apedaçada, va passar a ser invàlida, la van posar en un racó i, al dia següent, la van donar a una dona que mendicava una mica de llard. Però, tan inútil per dins com per fora, amb els pobres va passar a ser una altra cosa. La van omplir de terra i li van posar un bulb. De manera que va tenir vida al seu interior. El bulb va germinar, la planta li va donar una flor molt bonica i admirada per tothom. Però la flor no li va dir ni gràcies. La tetera va pensar: "Feliç el que s'oblida de si mateix per als altres."

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

»Un dia, la tetera va sentir a dir que la planta es mereixia un test millor. I li van fer mal, perquè la van partir i la flor va ser trasplantada a un test nou. I a la tetera què li va passar? La van llençar al pati i va passar a ser runa. Malgrat això, la tetera digué: "Conservo el record i ningú no me'l podrà prendre."»

Els humans tenim vanitats i ens cal aprendre una lliçó: la pròpia vida la tenim per oferir-la als altres. I això ens fa autèntics.

Els humans hem d'aprendre que tenim vida per oferir-la als altres

P-J YNARAJA

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Caic en el mateix defecte que ara censuraré. Els mitjans i les converses personals coincideixen en un únic tema, la pandèmia.

Pandèmia i virus desemboquen a la mort. L'única cosa segura des que naixem i, generalment, la més temuda. Més que la mort, el fet de morir, per això el nostre món se'n preocupa tant tècnicament.

He patit una intoxicació lleu per monòxid de carboni, m'ha atropellat una ambulància i un altre dia un camió. M'han envoltat diferents epidèmies més o menys greus, ara bé, quan el tema m'ha causat més impressió ha estat en moments de meditació cristiana, durant uns exercicis espirituals en complet retir. La mort, aleshores, tenia l'accent posat en el Judici. Més que al fenomen biològic, la importància la donava a la dimensió transcendent.

A PROPÒSIT DE...

Pandèmia

Avui això se silencia. I que consti que la mort apareix a la Bíblia 457 vegades i que el mateix Jesús la va témer i va acudir agònicament al Pare a Getsemaní.

Altres moments en altres temps i actituds. La pel·lícula *El setè segell*. La cervesa elaborada als monestirs, que va deslliurar de la mort per pesta els concitadans de certes abadies, no eren virals. El martirologi romà es refereix diferents vegades a màrtirs de l'assistència a malalts en epidèmies.

Vaig llegir d'amagat en els meus

Em sap greu que el Covid-19 no hagi estat motiu de reflexions cristianes positives als mitjans

temps de Seminari *La pesta*, la més coneguda i segurament la millor obra d'Albert Camus. El canemàs del seu argument és una epidèmia a Orà. Si bé és meticulosa en la descripció de la plaga, el que més impactava eren les reflexions i els altercats entre protagonistes destacats. Les discussions entre un metge brillant i un sacerdot són tan agudes, profundes i serioses que, més d'un va perdre la fe després de llegir la novel·la. Històric. Confesso que a mi em va exigir plantejar-me-la fermament.

Em sap greu que l'enemic enigmàtic i maligne, el Covid-19, no hagi estat motiu de reflexions cristianes positives als mitjans. No han de pretendre fomentar pànic, perquè no és un sentiment cristià, sinó la conversió, que ens fa prou falta. (Continuaré.)

Vida eclesial

Aquesta setmana el Papa presideix la missa del Dimecres de Cendra, proposem viure la Quaresma al menjador escolar, parlem d'un cas de presumptes abusos sexuals a Tarragona, reflexionem sobre la Laudato Si i coneixem una icona siriana

El Papa presideix la missa del Dimecres de Cendra

Francesc convida a retrobar-se amb Déu

En la celebració de la missa del Dimecres de Cendra a la basílica de Sant Pere, el papa Francesc va definir la Quaresma com un «èxode de l'esclavatge a la llibertat». «Avui acotem el cap per rebre les cendres. Quan acabi la Quaresma ens inclinarem encara més per rentar els peus dels germans. La Quaresma és un abaixament humil al nostre interior i cap als altres. Tornem avui al Pare, al Fill i a l'Esperit Sant», va dir el Pontífex durant la celebració amb imposició de cendres.

Prenent les paraules del profeta Joel, «Torneu a mi de tot cor», va manifestar que «a la vida sempre tindrem coses per fer i tindrem excuses per donar, però avui és temps de tornar a Déu».

El primer pas per a aquest camí de retorn al Pare, va indicar Francesc, és acudir al sagrament de la confessió: «Com a la paràbola, comprenem que també per a nosaltres és temps de tornar al Pare. És el perdó del Pare el que torna a posar-nos dempeus.» D'aquesta manera, i «com el leprós guarit», va animar a presentar al Senyor «les nostres ferides i dir-li: "Jesús, soc aquí davant Teu, amb el meu pecat, amb les meves misèries. Tu ets el metge, Tu pots alliberar-me. Guareix el meu cor"».

Fent referència a la ritua de les cendres, va dir que aquest signe «ens recorda que som pols i la pols tornarem». L'Esperit Sant «és el foc que fa ressorgir les nostres cendres. Redescobrim el foc de la lloança, que crema les cendres de la lamentació i la resignació».

El Papa va assenyalar que la Quaresma «és entendre que la salvació no és una escalada cap a la glòria, sinó un abaixament per amor. És fer-se petits». I va animar a «no perdre la direcció en aquest camí: posem-nos davant la creu de Jesús, davant la càtedra silenciosa de Déu». Perquè «mirant cada dia les seves nafres, reconeixem el nostre buit, les nostres faltes, les ferides del pecat, els cops que ens han fet mal. Da-

vant d'aquella creu, veiem que Déu no ens assenyala amb el dit: obre els braços de bat a bat».

Finalment va fer una crida a «besar les nafres obertes» del Senyor: «Besem-les i entendrem que precisament allà, en els buits més dolorosos de la vida, Déu ens espera amb la seva misericòrdia infinita. Perquè allà on som més vulnerables, on més ens avergonyim, Ell ve al nostre encontre. I ara que Ell ha vingut al nostre encontre, ens convida a tornar a Ell, per tornar a trobar l'alegria de ser estimats.»

Setmana Santa

D'altra banda, la Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments ha enviat una nota a les Conferències Episcopals sobre les celebracions de la Setmana Santa d'enguany.

Tenint en compte que el món encara està fent front al drama de la pandèmia amb les seves conseqüències i canvis, fins i tot en la forma de celebrar la litúrgia, les normes i directrius contingudes als llibres litúrgics, concebudes per a temps normals, ja no es poden aplicar per-

Imposició de la cendra sobre el papa Francesc.

PAPA FRANCESC
«La salvació no és una escalada cap a la glòria, sinó un abaixament per amor»

què aquests són «temps excepcionals de crisi».

Per aquesta raó, el bisbe, en la seva qualitat de «moderador de la vida litúrgica en la seva Església, està cridat a prendre decisions prudentes perquè les celebracions litúrgiques es desenvolupin amb fruit per al Poble de Déu i per al bé de les ànimes que li han estat confiades, tenint en compte la protecció de la salut i tot el que ha estat prescrit per les autoritats responsables del bé comú». En la nota es recorda el decret emès per aquest Dicasteri el 25 de març de l'any passat, en el qual s'ofereixen algunes orientacions per a les celebracions de la Setmana Santa.

Després de considerar que l'ús dels mitjans de comunicació social ha ajudat molt els pastors a oferir suport i proximitat a les seves comunitats durant la pandèmia, «per a les celebracions de la Setmana Santa se suggereix facilitar i privilegiar la difusió mediàtica de les celebracions presidides pel bisbe», animant els fidels que no podran assistir a la seva església, «a seguir les celebracions diocesanes com a signe d'unitat».

En aquesta nota també es demana que es pari «atenció a alguns moments i gestos particulars», respectant les exigències sanitàries.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Gràcies, Arcadi! I pau, molta pau

Quan escric aquestes línies fa uns dies que ens va sorprendre i entristir la notícia que Arcadi Oliveres estava molt malalt, en realitat en els darrers dies de la seva vida que, en el seu cas, com ell diu, són «dies feliços». L'Arcadi ha estat present en la gran majoria de les lluites socials de casa nostra, ha sabut denunciar clarament tot allò que creia que interferia perquè la humanitat fos el lloc d'acollida i vida que està cridada a ser.

«L'única prioritat a escala global és destruir el *capitalisme*», continua afirmant avui. L'Arcadi ha estat un home que, generosament, ha acceptat fer xerrades sempre que se li ha demanat, allà on se l'ha cridat. Un altre dels seus crits compromesos: convençut que les utopies són necessàries, són el que fa que el món es mogui perquè ha de canviar i és cada cop més urgent que ho fem possible.

Segurament ningú no pot negar que ha estat una persona fidel als seus principis, les seves conviccions basades en els seus coneixements i en la seva fe fidel i compromesa. Humil, tot i la seva saviesa i capacitat de comunicar allò que creia necessari.

L'Arcadi és una gran persona, propera, amable, senzilla, humil, acollidora, compromesa... i ara en pau rep un agraïment profund de tantes persones a les quals ha ofert el millor de si mateix. «Dies feliços», ens comparteix.

Ara s'acomiada, i ho fa donant exemple d'allò que ha motivat la seva vida, la coherència. Se sent estimat i estima, potser com allò més cristià que estem cridats a viure. Necessitem més Arcadis al món, ho sabem, tot i que no hem sabut estar a l'alçada. Potser encara hi som a temps i com a cristians estem cridats a ser revolucionaris i treballar per un món més sa, més humà... en pau, més ple d'amor per a tots, on ningú no en quedi exclòs.

ESTHER BORREGO

Campos Estela treballa propostes educatives pensades per al temps del migdia

Viure la Quaresma al menjador escolar

CARME MUNTÉ MARGALEF
Barcelona

LÍDIA SEGURA
«Viure la Quaresma en primera persona és la millor manera que el missatge arrela a les seves vides»

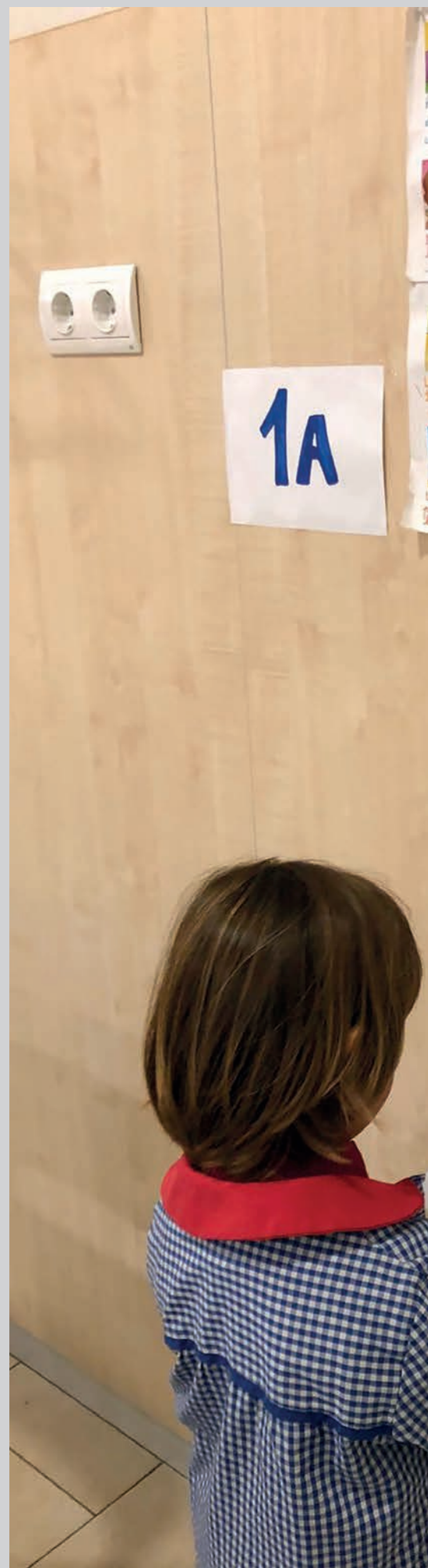
JUANJO FERNÁNDEZ
«El menjador escolar, a l'estil de Campos Estela, és un espai privilegiat per prendre contacte i conèixer els temps litúrgics»

La Quaresma és un dels temps litúrgics forts. Són els quaranta dies de preparació per a la Pasqua, la gran festa dels cristians. Però, a banda de l'aspecte religiós, la Quaresma també té un gran arrelament social i cultural, que per exemple es plasma en el receptari de casa nostra, amb receptes característiques d'aquest tema de dejuni i abstinència.

Campos Estela, amb seu a Cerdanyola del Vallès, és una empresa especialitzada des de fa més de 50 anys a oferir servei de menjador a les escoles des de l'educació en valors i la innovació en el temps del migdia. Anant més enllà, ara també compta amb propostes educatives per treballar amb els infants i adolescents quin sentit té per als cristians el temps de Quaresma i el d'Advent.

La coordinadora pedagògica de Campos Estela, Lúdia Segura, destaca que «l'espai del migdia a l'escola és una doble oportunitat de treballar un munt d'aspectes de la nostra vida». D'una banda, «aprenem plegats a alimentar-nos de forma saludable, a ser millors, a viure junts en pau i harmonia, de manera que la part litúrgica i espiritual també forma part del temps del migdia». De l'altra, «disposem per fer aquest treball del moment de lleure previ o posterior a l'àpat, i del moment al voltant de la taula, que és i serà tan important al llarg de la nostra vida».

És així com gràcies als materials i les activitats que han preparat junta-

Celebració del Dimecres de Cendra a l'escola Montserrat de Rubí on Campos Estela ofereix el servei del menjador escolar.

ment amb el mestre i pedagog Juanjo Fernández, «els nens i les nenes viuen els valors d'aquest període de Quaresma en primera persona, que és la millor manera d'aprendre amb els cinc sentits i que el missatge arrela a les seves vides».

Pregàries, receptes i propostes de lleure educatiu

El treball educatiu preparat per Campos Estela inclou pregàries, receptes i propostes de lleure educatiu. Els objectius generals són conèixer, d'una manera lúdica, què és el temps de Quaresma, quant dura i quin sentit té per als cristians; treballar set valors de forma adaptada als infants: hospitalitat, compartir, senzillesa, alegria i celebració, perdó, confiança i esforç; aprendre les tradicions de la Quaresma, sobretot les relacionades amb els àpats en família, i transmetre, a través dels infants, el treball a les famílies. I és així com Campos Estela ha preparat un seguit de receptes que els infants i joves poden treballar a casa, en família, com el del pa de pagès rústic, les galetes de mel o bé el suquet de pescadors.

Tal com destaca Juanjo Fernández, mestre i pedagog, el moment d'asseure's al voltant de la taula és idoni per treballar valors, reflexions i per transmetre tradicions. «El menjador escolar, a l'estil de Campos Estela, és un espai privilegiat per prendre contacte i conèixer els temps litúrgics», expressa Fernández. «Nens i nenes que cada dia descobreixen nous gustos i prenen consciència del regal de la Creació que és el menjar, menjar bo, menjar sa, menjar sostenible, proper, de temporada... i que també descobreixen que els temps de la Natura són els temps de l'agricultura i són també els temps d'una història extraordinària: la de Jesús de Natzaret, que sempre que podia s'asseia a menjar amb els seus. I ho feia seguint la tradició del seu poble, com ho fem nosaltres quan el menjador escolar ho té present i ho fa present a taula: estimar les nostres tradicions és estimar la terra, i créixer amb consciència de continuar repetint amb sentit els gestos més bonics i els gustos més bons de les generacions que ens han precedit».

 Tarragona

**L'acusat és Mn. Manel M. Fuentes,
director de l'Arxiu Històric Arxidiocesà**

L'arquebisbat posa en coneixement de la Santa Seu i de la Fiscalia un cas de presumptes abusos sexuals

JOAN BORONAT
Tarragona

L'arquebisbat de Tarragona ha tramès a la Santa Seu i portat a la Fiscalia de Tarragona un presumpte cas d'abusos sexuals que el prevere Manel M. Fuentes hauria comès fa 20 anys sobre dues persones, en aquells moments un noi que havia acabat de complir els 18 anys i l'altre, menor d'edat. Així ho va fer públic en un comunicat l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Joan Planellas, el dijous dia 11 de febrer.

La Fiscalia provincial va confirmar immediatament que havia rebut la denúncia per part de l'arquebisbat de Tarragona i va anunciar que obriria les diligències pertinents per aclarir els fets i que, en un màxim de sis mesos, durà el cas al jutge o l'arxivarà, segons es desprengui de la investigació, malgrat que pel temps transcorregut dels fets, aquests haurien prescrit.

Mossèn Manel M. Fuentes, de 60 anys, és canonge arxiver de la catedral de Tarragona i director de l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona. En l'exercici del seu ministeri, després d'haver passat per diverses parròquies, des del 2018 és rector de les de la Selva del Camp, Almohera i l'Albiol.

A propòsit d'això, l'arquebisbat va comunicar que ha suspès de l'exercici públic, ministerial i pastoral el sacerdot, així com dels càrrecs que tenia confiats, però

perceber el seu sou «al·l'espera que es produeixi una resolució canònica o judicial», que serà la que haurà de determinar la continuïtat o no del clergue.

Cal ressaltar la celeritat conferida des de l'arquebisbat de Tarragona per afrontar aquest nou cas de possible abús sexual a la diòcesi. Tan bon punt l'arquebisbe Joan Planellas va tenir constància de la informació del suposat abús de mossèn Fuentes, el 7 de desembre passat, el prelat va posar en marxa una investigació urgent i preliminar, mantenint converses amb les presumptes víctimes i també amb l'acusat, per procedir al lliurament del comunicat oficial fet públic — com hem dit — l'11 de febrer passat.

Diverses fonts apunten al fet que un dels suposats abusos hauria tingut lloc al monestir de Santes Creus quan mossèn Fuentes n'era el rector, i que la presumpta víctima després d'explicar-ho a l'entorn fa-

SIMÓ GRAS
«No s'ha trobat cap document o constància de diligències anteriors a la denúncia del passat desembre»

Joan Boronat

JOAN PLANELLAS
«Treballo i treballem per tal que la nostra diòcesi sigui un estendard de vida evangèlica autèntica»

possibles implicats en aquest cas i alhora reclamem la presumpció d'innocència fins que no es demostrï el contrari». Incideix en el fet de reiterar la disponibilitat i voluntat pròpia i de tot l'arquebisbat per continuar investigant els fets coneguts i per col·laborar amb la justícia del país amb tot el que sigui necessari.

Mons. Planellas, en aquestes circumstàncies, ha volgut reafirmar que l'arquebisbat que presideix condemna tot abús sexual, de poder i de consciència, especialment quan hagi estat comès per un clergue. Fa seu «el dolor de totes les víctimes i novament convido a denunciar aquests fets execrables a les autoritats civils i a l'Oficina de Prevenció i Protecció d'Abusos de l'arquebisbat». Una oficina que l'arquebisbe Joan va impulsar pocs mesos després de prendre possessió de la seu tarragonina el 8 de juny del 2019.

En el comunicat emès, Mons. Joan Planellas insisteix que «aquest fet no veli la vida, la bona feina i l'entrega generosa dels mossens de l'arquebisbat, d'avui i d'abans, que segur que viuran aquesta informació amb dolor, consternació i tristesa. I em vull dirigir també a tots els fidels de l'Església de Tarragona per expressar-los el meu afecte i comunicar-los que treballo i treballem per tal que la nostra diòcesi sigui un estendard de vida evangèlica autèntica. Que el bon Déu ens beneeixi en aquesta comesa», conclou l'arquebisbe.

miliar, també ho hauria fet arribar a la institució diocesana. Si més no, l'actual portaveu de l'arquebisbat de Tarragona, mossèn Simó Gras, en la seva compareixença davant els mitjans de comunicació, el 12 de febrer, va subratllar que «no s'ha trobat cap document o constància de diligències anteriors a la denúncia del passat desembre», moment en què es va activar el protocol per a aquests casos.

L'arquebisbe Joan Planellas, en el vídeo del seu comunicat, va deixar clar que «com hem reiterat públicament diverses vegades, tinc una voluntat sincera de màxima pulcritud en qüestions de gravetat. Per això s'està actuant, com a primers interessats, perquè s'imposin la veritat i la justícia».

A la vegada, fa palesa la voluntat de ser curosos a l'hora de considerar la privacitat que han demanat les possibles víctimes, «perquè es respecti l'honorabilitat de tots els

Foto: Simó Gras, durant la seva compareixença davant dels mitjans de comunicació, el 12 de febrer.

Maria sempre es va mantenir ferma en totes les situacions, bones i dolentes.

La fe, una vacuna?

Darrerament, tothom té a la boca una paraula màgica: *vacuna*. La vacuna —o vacunes, perquè n'hi ha diverses— és la solució. Els de Vida Creixent —en relació amb l'edat— fa temps que en parlem. Hom creu que quan tots ens haguem vacunat, tot tornarà a ser com abans. Tanmateix, els experts diuen que no serà ben bé així... però d'il·lusió també es viu, oi?

I, parlant d'il·lusions, l'altre dia vaig sentir una opinió curiosa. Resulta que una persona que ve a la parròquia —una persona molt creient— ha «pillat» el virus i s'ha hagut d'internar. Llavors un amic seu va dir: «De què li ha servit creure? Si s'ha posat malalt igual...» Em va semblar interessant. La fe com un antídoto, com una vacuna, en aquest cas de mala qualitat? I si no et protegeix, per què tenir-la?

Sembla que alguns s'ho prenen així.

La fe com una medecina. Una visió clarament reduccionista, petita, empobrida, poc madura. En aquest sentit, l'actitud de Maria ens pot ser molt il·luminadora. Ella anava «amb la fe per davant» i es mantingué ferma en totes les situacions, bones i dolentes i, certament, en va passar de molt dures. La més forta, veure al seu fill penjat a la creu i morint-hi. Maria es va mantenir ferma en la fe i va superar la prova.

No, la fe no és una vacuna. És una altra cosa. Darrerament m'ha arribat una altra observació il·luminadora en aquest sentit. Un malalt de Covid, a l'UCI, dient: «Sort en tinc, de la pregària!» Perfecte. Una fe madura. Aquest sí que ho ha «pillat». D'altres, no tant...

XAVIER MORETÓ

Consiliari de Vida Creixent de Barcelona

LAUDATO SI

MN. CARLES MUÑIZ PÉREZ
Delegat de Joventut del bisbat de
Sant Feliu de Llobregat

No podem pretendre
guarir la nostra
relació amb la natura
i l'ambient sense
guarir totes les
relacions bàsiques
de l'ésser humà

...capaç de conèixer, estimar i dialogar

Aquests dies he estat llegint els informes de la Fundació SM i d'Oxfam Intermón, i a través d'ells he pogut tenir una mirada sobre la joventut i el món que compartim. Penso que per a la nostra pastoral és bo que tinguem en compte que els moviments i associacions de defensa i protecció de la natura són dels més ben valorats per la joventut de Catalunya, amb un 7,39. Aquesta és una qüestió molt actual i té un fort ressò entre els adolescents i els joves, sobretot aquelles notícies a nivell internacional sobre l'emergència climàtica i les crides a actuar per part d'organismes supranacionals. No és només quan l'afectació és global; cal recordar que és una de les principals preocupacions en l'àmbit més local i proper de la joventut.

El capítol tercer d'aquesta carta encíclica planteja una arrel humana de la crisi ecològica, perquè hi ha una manera d'entendre la vida i l'acció humana que s'ha desviat i que

contradiu la realitat fins a danyar-la. Aquest capítol avança aprofundint en tres eixos: la creativitat i el poder de la tecnologia, la globalització del paradigma tecnocràtic, i la crisi i les conseqüències de l'antropocentrisme modern.

És just alegrar-se davant dels avenços tecnològics i entusiasmar-se enfront de les àmplies possibilitats que ens obren aquestes novetats constants, perquè la ciència i la tecnologia són un meravellós producte de la creativitat humana donada per Déu.

El problema fonamental és la manera com la humanitat ha assumit la tecnologia i el seu desenvolupament juntament amb un paradigma homogeni i unidimensional. Cal evitar la idea d'un creixement infinit o il·limitat, que ha entusiasmat tant economistes, financers i tecnòlegs. Suposa la mentida de la disponibilitat infinita dels béns del planeta, que mena a espremer-lo fins al límit i més enllà del límit.

Proposo que la cultura ecològica sigui una mirada distinta, un pensament, una política, un programa educatiu, un estil de vida i una espiritualitat que conformin una resistència davant l'avenç del paradigma tecnocràtic.

Si la crisi ecològica és una eclosió o una manifestació externa de la crisi ètica, cultural i espiritual de la modernitat, no podem pretendre guarir la nostra relació amb la natura i l'ambient sense guarir totes les relacions bàsiques de l'ésser humà. Convido a valorar cada persona humana, i així reconèixer l'altre. Per a una adequada relació amb el món creat no fa falta afeblir la dimensió transcendent, la seva obertura al «Tu» diví.

Alegrem-nos de les nombroses vocacions de científics i dels seus esforços que han aportat alternatives per a un desenvolupament. I preguntem-nos: en mans de qui està i pot arribar a estar tant poder?

Si voleu aprofundir en aquesta mirada renovada podeu deixar-vos acompanyar per la iniciativa de les Ecoparròquies, promoguda per Justícia i Pau.

Fiore Bagatello

Els joves són especialment sensibles al medi ambient.

 Barcelona

ACN

La icona es va poder venerar a la basílica de la Mercè de Barcelona, entre altres llocs.

Una icona profanada per Estat Islàmic a Síria visita diferents parròquies de Barcelona

BEATRIZ MORETÓ
Delegada d'ACN a Barcelona

Durant les darreres setmanes ha visitat diferents parròquies de Barcelona una icona molt especial provinent de Síria. De la mà d'Ajuda al'Església Necessitada, la icona de l'Anunciació, que pertany a una església grecoortodoxa de la ciutat d'Homs, ha estat testimoni directe de la persecució cristiana en aquest país del Pròxim Orient. Aquesta obra litúrgica va ser profanada per jihadistes d'Estat Islàmic durant la guerra que continua assolant aquesta zona del món.

Una de les coses que més impressiona és veure els forats de bala i, fins i tot, un projectil encara encastat dins la fusta. Un signe de la persecució, però també de la presència, la fe i l'esperança dels cristians sirians. Tenir-la a prop és una ajuda per aprofundir en la comunió amb Déu. La icona no parla, però és un testimoni silenciós si l'escoltem amb el cor. Ens ha acompanyat per donar a conèixer una cosa molt

important i convidar centenars de persones, que l'han poguda veure i venerar, a la pregària per l'Església perseguida. Aquesta obra litúrgica no té gran valor material, però sí que era i continua sent enormement valuosa per a la comunitat cristiana siriana que, arran de l'esclat de la guerra civil el 2011, va veure com les seves esglésies i llars eren destruïdes. La massacre es va acarnissar especialment amb els cristians, que ja eren minoria al país. Si el 1910 representaven un 16% de la població, el 2020 només en queda un 3%.

Síria és bressol del cristianisme i un lloc fonamental per a la fe cristiana. L'Església de Síria és una de les més antigues del món. Síria surt a la Bíblia uns 300 cops. És a Damasc, actual capital del país, on l'apòstol sant Pau va ser descavalcat per una forta claror seguida d'una veu que li deia: «Saul, Saul: per què em persegueixes?» Aquesta trobada amb Jesucrist el va convertir en l'apòstol dels gentils, portant l'Evangeli a nombroses ciutats de l'Imperi romà. És a Antioquia, antigament

pertanyent a la província romana de Síria, on els seguidors de Jesús van ser anomenats «cristians» per primer cop.

Aquesta icona és molt especial. És un testimoni d'Amor, però també de l'odi a Crist. És un testimoni silenciós que ens mostra la fe dels nostres germans perseguits a Síria i a tants llocs del món. Cristians que no es rendeixen i que estan disposats a perdre-ho tot, fins i tot la vida, per no renunciar a la seva fe.

Com a nova delegada d'Ajuda a l'Església Necessitada a Barcelona, estic agraïda per aquest regal de fe que rebem dels nostres germans sirians; Església sofrent que, fins avui dia, no ha deixat de carregar heroïcament amb la creu de Crist. El seu exemple ens permet constatar que és possible tenir esperança i perdonar com ells ho fan. Aquesta icona representa l'anunciació de l'àngel a la Mare de Déu: el seu «sí» ens va conduir a Crist. Que el Senyor ens permeti també a nosaltres repetir aquell «sí» de Maria i aquest sí dels nostres germans perseguits.

SIGNES D'AVUI

L'essència de la Quaresma

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

La Quaresma es va inaugurar fa onze dies amb el Dimecres de Cendra. Ressonen les paraules del Gènesi: «Perquè ets pols, i a la pols tornaràs.» Potser més que en altres anys, aquest signe ens recorda la fugacitat de la vida, la vulnerabilitat, la fragilitat, la vanitat, la transitorietat... Es convida també a les pràctiques quaresmals del dejuni, l'abstinència i l'almoina. S'estableixen dies concrets per realitzar-les i es fixen franges d'edat. Tot això és vàlid, però queda el risc de perdre'ns el que és essencial, de reduir la vida cristiana a plantejaments ascètics o a exigències morals de segona línia. El compliment d'aquestes pràctiques, sovint ridiculitzades o ignorades, pot crear la sensació que un viu al màxim la Quaresma. Donen seguretat, però el que és essencial es pot perdre.

L'expressió «Converteix-te i creu en l'Evangeli» és més suggeridora.

El cas de Zaqueu és paradigmàtic. L'espiritualitat i la religió cristianes adquireixen la seva dimensió essencial en la trobada amb Jesús. Tota la resta és secundari. Zaqueu passa d'observar Jesús des d'un sicòmor a baixar de l'arbre i acollir-lo amb alegria per allotjar-lo a casa. La qualitat de la trobada de Zaqueu amb Jesús s'observa pel canvi inesperat que es dona en aquest recaptador d'impostos: «Senyor, dono als pobres la meitat dels meus béns, i als qui he exigit

més diners del compte, els en restitueixo quatre vegades més.» No sabem què va passar durant el dinar, ni de quins temes van parlar. Res. Cap detall, però sí el canvi de vida. Sí, la seva conversió. Deixar de ser corrupte i donar almoïna va ser el resultat d'haver rebut Jesús a casa. Jesús li va respondre: «Avui ha entrat la salvació en aquesta casa.»

A les comunitats cristianes, a les parròquies... caldria parlar més de la trobada amb Jesús i propiciar-la de manera senzilla. Tota la resta ja arribarà. Les pràctiques quaresmals tindran sentit si reflecteixen la trobada amb Jesús, però de poc serviran si es tanquen en elles mateixes. Zaqueu va descobrir amb alegria en Jesús la perla de gran valor. La seva conversió estava cantada.

Zaqueu va descobrir amb alegria en Jesús la perla de gran valor

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

FINESTRA A LA VIDA

Igualtat d'oportunitats?

En una llitera, sota una sèrie de tubs i d'aparells, espero pacientment que els entesos, després d'anys d'investigació, em posin el cor a prova de passar la «ITV», control necessari per continuar estimant. Sento les veus dels professionals fent la seva feina. Jo faig la meua. M'adreço al Pare amb les paraules del germà Foucauld: «Pare, em poso a les vostres mans, feu en mi el que vulgueu...» No recordo res més. Tan sol que vaig sentir els metges dient que havia superat una situació crítica.

Ja a l'habitació, rebent tota me-

na de cures, vaig pensar el que sempre em preocupa: i els pobres, i si no hi arribo a temps? Va ser quan vaig sentir emocionada unes paraules d'ànim del metge, un home extraordinari: «La deixarem a punt per poder fer el bé allà on la necessitin.»

Em va impressionar veure que el seu punt de vista era aquest: fer servir la salut i la vida per estimar i acompanyar. Unes hores després vaig llegir un whatsapp on em donaven l'alegria de la bona recuperació d'un amic i col·laborador de Santa Anna; una metgessa volun-

tària havia aconseguit que l'opressin. Al seu país i amb la seva situació hauria continuat coix tota la vida. Des d'aquí, agraeixo la tasca feta pels metges i sanitaris en general. I demano de tot cor igualtat d'oportunitats.

Agraeixo molt la bona tasca feta pels metges i sanitaris en general

«Mireu, ara pugem
a Jerusalem...»
(Mt 20,18). Quaresma:
un temps per renovar
la fe, l'esperança
i la caritat

**Missatge del Sant Pare Francesc
per a la Quaresma 2021**

Asunción

Francesc ens demana estar més atents a dir paraules d'encoratjament, que reconfortin.

Estimats germans i germanes:

Quan Jesús anuncia als deixebles la seva passió, mort i resurrecció, per complir amb la voluntat del Pare, els revela el sentit profund de la seva missió i els exhorta a associar-s'hi, per a la salvació del món.

Recurrent el camí quaresmal, que ens conduirà a les celebracions pasquals, recordem Aquell que «s'abaixà i es feu obedient fins a la mort, i una mort de creu» (Flp 2,8). En aquest temps de conversió renovem *la nostra fe*, sadollem

Qui dejuna es fa pobre amb els pobres i «acumula» la riquesa de l'amor rebut i compartit

la nostra set amb l'«aigua viva» de l'esperança i rebem amb el cor obert l'amor de Déu que ens converteix en germans i germanes en Crist. La nit de Pasqua renovarem les promeses del nostre Baptisme, per renéixer com a homes i dones nous, gràcies a l'obra de l'Esperit Sant. L'itinerari de la Quaresma, però, igual que tot el camí cristià, ja és sota la llum de la Resurrecció, que anima els sentiments, les actituds i les decisions de qui desitja seguir Crist.

El dejuni, la pregària i l'almoïna, tal com els presenta Jesús en la seva predicació (cf. Mt 6,1-18), són les condicions i l'expressió de la nostra conversió. La via de la pobresa i de la privació (*el dejuni*), la mirada i els gestos d'amor cap a l'home ferit (*l'almoïna*) i el diàleg filial amb el Pare (*la pregària*) ens permeten encarnar una fe sincera, una esperança viva i una caritat operant.

1. La fe ens crida a acollir la Veritat i a ser testimonis, davant de Déu i davant dels nostres germans i germanes

En aquest temps de Quaresma, *acollir i viure la Veritat que es va manifestar en Crist* significa abans que res deixar-se tocar per la Paraula de Déu, que l'Església ens transmet de generació en generació. Aquesta Veritat no és una construcció de l'intel·lecte, destinada a poques ments escollides, superiors o il·lustres, sinó que és un missatge que rebem i podem comprendre gràcies a la intel·ligència del cor, obert a la grandesa de Déu que ens estima abans que nosaltres mateixos en siguem conscients. Aquesta Veritat és Crist mateix el qual, assumint plenament la nostra humanitat, es va fer Camí —exigent però obert a tothom— que mena a la plenitud de la Vida.

El dejuni viscut com a experiència de privació, per als qui ho viuen amb senzillesa de cor porta a descobrir nova-

ment el do de Déu i a comprendre la nostra realitat de criatures que, a imatge i semblança seva, troben en Ell el seu compliment. Fent l'experiència d'una pobresa acceptada, qui dejuna es fa pobre amb els pobres i «acumula» la riquesa de l'amor rebut i compartit. Així entès i posat en pràctica, el dejuni contribueix a estimar Déu i el proïsme perquè, com ens ensenya sant Tomàs d'Aquino, l'amor és un moviment que centra l'atenció en l'altre i el considera un amb ell mateix (cf. carta enc. *Fratelli tutti*, 93).

La Quaresma és un temps per creure, és a dir, per rebre Déu en la nostra vida i permetre-li «posar la seva estada» entre nosaltres (cf. Jn 14,23). Dejunar significa alliberar la nostra existència de tot el que destorba, fins i tot la saturació d'informacions —veritables o falses— i productes de consum, per obrir les portes del nostre cor a Aquell que ve a nosaltres pobre de tot, però «ple de gràcia i de veritat» (Jn 1,14): el Fill de Déu Salvador.

2. L'esperança com a «aigua viva» que ens permet continuar el nostre camí

La samaritana, a qui Jesús demana aigua al costat del pou, no comprèn quan Ell li diu que podria oferir-li una «aigua viva» (Jn 4,10). Al principi, naturalment, ella pensa en l'aigua material, mentre que Jesús es refereix a l'Esperit Sant, aquell que Ell donarà en abundància en el Misteri pasqual i que ens infon l'esperança que no defrauda. Quan anuncia la seva passió i mort, Jesús ja anuncia l'esperança, quan diu: «I al tercer dia ressuscitarà» (Mt 20,19). Jesús ens parla del futur que la misericòrdia del Pare ha obert de bat a bat. Esperar amb Ell i gràcies a Ell vol dir creure que la història no acaba amb els nostres errors, les nostres violències i injustícies, ni amb el pecat que crucifica l'Amor. Significa sadoillar-nos del perdó del Pare en el seu Cor obert.

En l'actual context de preocupació en què vivim i en què tot sembla fràgil i incert, parlar d'esperança podria semblar una

Esperar amb Ell i gràcies a Ell vol dir creure que la història no acaba amb els nostres errors, les nostres violències i injustícies

provocació. El temps de Quaresma està fet per esperar, per tornar a girar els ulls a la paciència de Déu, que continua tenint cura de la seva Creació, mentre que nosaltres sovint la maltractem (cf. carta enc. *Laudato Si*, 32-33;43-44). És esperança en la reconciliació, a la qual sant Pau ens exhorta amb passió: «Us demanem que us reconcilieu amb Déu» (2 Co 5,20). Quan es rep el perdó, en el Sagrament que és al cor del nostre procés de conversió, també nosaltres esdevenim difusors del perdó: en haver-lo acollit nosaltres, podem oferir-lo, essent capaços de viure un diàleg atent i adoptant un comportament que conforti qui es troba ferit. El perdó de Déu, també mitjançant les nostres paraules i gestos, permet viure una Pasqua de fraternitat.

A la Quaresma, estiguem més atents a «dir paraules d'encoratjament, que reconforten, que enforteixen, que consolen, que esti-

En aquesta Quaresma se'ns convida a tenir cura dels qui més pateixen a causa del Covid.

El perdó de Déu, també mitjançant les nostres paraules i gestos, permet viure una Pasqua de fraternitat

mulen», en lloc de «paraules que humilien, que entristeixen, que irriten, que menyspreen» (carta enc. *Fratelli tutti* [FT], 223). De vegades, per donar esperança, n'hi ha prou amb ser «una persona amable, que deixa de banda les ansietats i urgències per parar atenció, per regalar un somriure, per dir una paraula que estimuli, per possibilitar un espai d'escolta enmig de tanta indiferència» (ibíd., 224).

En el recolliment i el silenci de la pregària, se'ns dona l'esperança com a inspiració i llum interior, que il·lumina els desafiaments i les decisions de la nostra missió: per això és fonamental recollir-se en pregària (cf. Mt 6,6) i trobar, en la intimitat, el Pare de la tendresa.

Viure una Quaresma amb esperança significa sentir que, en Jesucrist som testimonis del temps nou, en el qual Déu «fa noves totes les coses» (cf. Ap 21,1-6). Significa rebre l'esperança de Crist que entrega la vida en la creu i que Déu ressuscita al tercer dia, «disposats sempre a punt per donar una resposta a tothom qui us demani raó de la vostra esperança» (cf. 1Pe 3,15).

3. La caritat, viscuda rere les petjades de Crist, mostrant atenció i compassió per cada persona, és l'expressió més alta de la nostra fe i la nostra esperança

La caritat s'alegra de veure que l'altre creix. Per aquest motiu, pateix quan l'altre està angoixat: sol, malalt, sense llar, menyspreat, en situació de necessitat... La caritat és l'impuls del cor que ens fa sortir de nosaltres mateixos i que suscita el vincle de la cooperació i de la comunió.

«A partir de l'«amor social» és possible avançar cap a una civilització de l'amor a la qual tots puguem sentir-nos convocats. La caritat, amb el seu dinamisme universal, pot construir un món nou, perquè no és un sentiment estèril, sinó la millor manera d'aconseguir camins eficaços de desenvolupament per a tothom» (FT, 183).

La caritat és do que dona sentit a la nostra vida i gràcies a aquest

considerem qui es veu privat d'allò necessari com un membre de la nostra família, amic, germà. El poc que tenim, si ho compartim amb amor, no s'acaba mai, sinó que es transforma en una reserva de vida i de felicitat. Així va passar amb la farina i l'oli de la vídua de Sarepta, que va donar el pa al profeta Elies (cf. 1Re 17,7-16); i amb els pans que Jesús va beneir, partir i donar als deixebles perquè els distribuïssin entre la gent (cf. Mc 6,30-44). Així passa amb la nostra almoïna, ja sigui gran o petita, si la donem amb goig i senzillesa.

Viure una Quaresma de caritat vol dir tenir cura de qui es troba en condicions de patiment, abandonament o angoixa a causa de la pandèmia de Covid-19. En un context tan incert sobre el futur, recordem la paraula que Déu adreça al seu Servent: «No tinguis por, que t'he redimit» (Is 43,1), oferim amb la nostra caritat una paraula de confiança, perquè l'altre senti que Déu l'estima com a un fill.

«Només amb una mirada que tingui un horitzó transformat per la caritat, que porta a percebre la dignitat de l'altre, els pobres són descoberts i valorats en la seva immensa dignitat, respectats en el seu estil propi i en la seva cultura i, per tant, veritablement integrats en la societat» (FT, 187).

Estimats germans i germanes: cada etapa de la nostra vida és un temps per creure, esperar i estimar. Aquesta crida a viure la Quaresma com a camí de conversió i pregària, i per compartir els nostres béns, ens ajuda a reconsiderar, en la nostra memòria comunitària i personal, la fe que ve de Crist viu, l'esperança animada per l'alè de l'Esperit i l'amor, la font inesgotable del qual és el cor misericordiós del Pare.

Que Maria, Mare del Salvador, fidel al peu de la creu i en el cor de l'Església, ens sostingui amb la seva presència sol·lícita, i la benedicció de Crist ressuscitat ens acompanyi en el camí cap a la llum pasqual.

Roma, Sant Joan del Laterà, 11 de novembre del 2020, memòria de sant Martí de Tours

FRANCESC

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

«ESPERIT, CAP ON GUIES LES NOSTRES ESGLÉSIES?» (5)

Una Església acollidora

Benvolguts i benvolgudes,

Des de fa unes setmanes que glossem el document publicat el mes passat pels bisbes de Catalunya, *Esperit, cap on guies les nostres Esglésies?* Avui hi constatem com «l'acolliment ha de ser una de les notes característiques de l'Església i dels seus pastors. La pedra de toc de tota acció pastoral és la misericòrdia». Convé que l'Església es distingeixi per la seva capacitat d'acollida de tota persona, especialment si es troba en dificultats. Potser no podrà resoldre els seus problemes, però el qui sofreix ha de trobar l'escalf de l'amistat que no humilia, sinó que acull fraternalment. Acolliment vol dir rebre algú que es presenta, especialment admetre'l a la nostra companyia. Es tracta d'una actitud humana, no pas exclusiva dels cristians, però que per a nosaltres té unes motivacions profundes. Jesús ha dit: «Veni a mi tots els qui esteu cansats i afeixugats» (Mateu 11,29). Si l'Església és signe de la presència de Jesús, no pot fer altrament.

L'acollida no ha de limitar-se a un tret que sigui merament de la comunitat. És cada una de les per-

sones, les pedres vives que edifiquen la comunitat, que han de ser acollidores. En un poble, en un veïnat, en un bloc de pisos on hi ha cristians, no hi hauria d'haver ningú, sigui qui sigui, que s'hagués d'empassar el seu dolor tot sol. El papa Francesc, en el missatge per a la Quaresma d'enguany, entre altres coses, ens diu: «*Viure una Quaresma de caritat* vol dir tenir cura dels qui es troben en condicions de patiment, abandonament o angonya a causa de la pandèmia de Covid-19. En un context tan incert sobre el futur, recordem la paraula que Déu adreça al seu servent: "No tinguis por, que jo t'allibero" (Is 43,1); oferim amb la nostra caritat una paraula de confiança, perquè l'altre senti que Déu l'estima com un fill.»

La relació de situacions de soledat és inacabable. Afirmem els bisbes, en el document esmentat, tot rememorant passatges clau del Concili Tarraconense: «Tothom qui s'acosti o entri a les nostres paròquies i comunitats ha de poder sentir l'escalf del Bon Pastor, que comprèn i coneix les persones que troba o que el venen a trobar (vegeu Joan 10,14-15). Els qui dema-

nen rebre un sacrament, els qui passen pel tràngol de la malaltia i de la mort i demanen ajuda i consol, els qui es troben en situacions complexes i demanen una paraula de vida, allunyada de tot judici (separats, divorciats, divorciats amb una segona unió, famílies monoparentals...), a tots ells ha d'arribar l'acolliment de l'Església, mare de misericòrdia. Els sacraments han de ser administrats i rebuts en un marc d'acolliment i respecte, evitant tota burocràcia, també en les formes i en el tracte de les persones.» De necessitats d'acollida en surten més: des de proporcionar espais destinats a trobades de joves per al diàleg i la pregària fins a l'acollida d'immigrants promovent la seva integració a la societat; des de la cordialitat que ha de mostrar la persona que obre la porta, atén el despatx i el telèfon d'una casa de l'Església fins a l'adopció d'un infant disminuït. Amb aquests gestos i accions ens manifestem fills del Pare del cel, perquè, com diu el Salm, «el Senyor escolta el pobre que l'invoca, i el salva de tots els perills» (34,7).

Ben vostre.

**JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA**
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Jesús, el motor de la nostra pregària

La Quaresma és un temps privilegiat per caminar cap a Aquell que és font de tot amor. Si ens deixem acompanyar per Déu, experimentarem que Ell és sempre al nostre costat. Tanmateix, no podem accedir directament al Pare si no és a través de Jesucrist. Crist és el mediador i el model de la nostra pregària.

Una de les coses que més va impactar els deixebles de Jesús va ser la seva manera de pregar. El Senyor va aprendre a resar com els jueus del seu temps. El seu cor estava amarat de la Sagrada Escriptura. En un passatge de l'*Evangelí de Marc*, quan li pregunten a Jesús quin és el manament més important, respon sense dubtar amb aquestes paraules de les Escripures: «Escolta, Israel: el Senyor és el nostre Déu, el Senyor és l'únic. Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb tot el pensament i amb totes les forces [...] i els altres com a tu mateix» (Mc 12, 29-31).

No obstant això, el que més destaquen els Evangelis és que el Senyor sovint sent la necessitat d'anar a un lloc apartat a pregar. Jesús se separa de la remor del món i busca cada dia moments d'intimitat amb el seu Pare.

La pregària és el motor de la vida de Crist. Els evangelistes ens expliquen que, abans de prendre una decisió important, Jesús la consultava amb el seu Pare. Així, abans d'elegir els dotze apòstols, es va retirar a la muntanya i va passar tota la nit pregant.

El Senyor prega també quan desco-

breix amb alegria que Déu estima entrançablement els més pobres: «T'enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has revelat als senzills tot això que has amagat als savis i entesos» (Lc 10,21).

Jesús prega davant les situacions difícils, en els moments de dubte i incertesa. Quan sent al cor una tristesa profunda, Crist demana ajuda al seu Pare. Fins i tot, les darreres paraules de Jesús abans de morir són paraules dels salms. En el moment més dur de la seva vida, Crist va resar amb les pregàries que els seus pares li havien ensenyat i que coneixia de memòria.

La pregària de Jesús tenia una cosa molt especial. Això no va passar inadvertit als ulls dels seus deixebles. És per això que un dia que els deixebles van trobar Jesús pregant en un cert indret, li van demanar amb humilitat i senzillesa: «Senyor, ensenya'ns a pregar» (Lc 11,1). Va ser llavors quan Jesús va començar la seva pregària anomenant Déu, *Abba* (Pare). Pregar com Jesús és reconèixer que Déu és com un pare o una mare que surten al nostre encontre, perquè ens estimen i no poden viure sense nosaltres. Pregar és posar-se en les mans de Déu amb tota confiança, com els nens en braços dels seus pares.

Benvolguts germans i germanes, que en aquests dies de Quaresma sapiguem demanar al Senyor: ensenya'm a pregar. A partir de llavors Jesús es convertirà, com per als seus primers deixebles, en el nostre mestre de pregària.

COMENTARI DE LA PARAULA

«Escolteu-lo, a Ell!», i no a Moisès ni a Elies

Després de la confessió de Pere a Cesarea de Filip: «Tu ets el Messies!», Jesús l'exorcitzà pel to diabòlic que li havia imprès. «Sis dies després», força «en Pere i en Jaume i en Joan», per separat (tots tres porten article en grec), a pujar a la mateixa muntanya altíssima on el diable li havia mostrat tots els regnes del món i li havia promès que els hi donaria si acatava la Constitució d'Israel. Els tres líders s'havien acarat amb ell, perquè no compartia el tarannà violent d'Elies ni respectava la Llei de Moisès. La transfiguració transporta Jesús al costat

de l'un i l'altre: «Se'ls aparegué Elies juntament amb Moisès, i es posaren a conversar amb Jesús.» A Pere li semblà bé d'acollir Jesús en la troica del poder: «Rabí, és bo que nosaltres estiguem aquí! Vols que faci tres tendes, una per a tu i una per a Moisès i una altra per a Elies?». Pere situa Moisès en el centre, a l'esquerra Jesús i a la dreta Elies. És un bon polític. L'evangelista el desautoritza: «No sabia de què parlar, car estaven aterrits.» La formació d'un núvol que els anava cobrint amb la seva ombra els dona cobertura, perquè puguin sentir la veu que provenia del núvol: «Aquest és el meu Fill, l'estimat, escolteu-lo, a ell!» La veu recalca amb èmfasi que han de fer cas a Jesús, i no a Moisès ni a Elies. A partir d'ara, Jesús és l'únic inter-

GLÒRIA MONÉS

pret vàlid del Pare. No pogueren, però, replicar, car «a l'instant, mirant al voltant, ja no veieren ningú, sinó Jesús tan sols en companyia d'ells». Lliçons com aquesta, les continua impartint Jesús, però cal que tinguem sempre cobertura per poder-les escoltar i identificar-lo en les situacions que se'ns vagin presentant. Els prohibí de dir-ho a ningú, «si no és quan el Fill de l'home ressusciti d'entre els morts», per evitar males interpretacions. Una vegada hagi fracassat i hagi ressuscitat, ja estaran preparats per contar el sentit de la visió. De moment, retenen la dita, si bé discuteixen entre ells sobre el seu sentit.

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

IGNASI RICART
Claretia

Quin sentit tenen les lleis alimentàries jueves?

La normativa alimentària era un problema greu per a la vida de les comunitats cristianes primitives. En obrir-se al món gentil, l'Església es va enfrontar a les difícils qüestions de discernir si havia d'estar involucrada o no en les festes religioses i de prohibir o no les coses que les Lleis del Pentateuc consideraven impures. Sant Pau va adoptar una posició tan personal com innovadora, que no era tant una resposta intel·lectual com una que conduïa a una situació de llibertat: com que tot és pur en si mateix, no hi hauria d'haver cap problema a menjar de tot. L'apòstol va basar la seva actitud en una convicció rebuda del Senyor, tot i que no cita cap paraula de Jesús sobre el tema. Marc 7,1-23 és l'únic text evangèlic on Jesús es preocupa específicament per les Lleis alimentàries.

Sembla, doncs, que no hi ha paraules de Jesús sobre les Lleis alimentàries, sinó més aviat un silenci que permet a l'Església cristiana prendre les seves pròpies decisions, prenent la posició de Jesús respecte de la Llei en contrast amb la dels fariseus. La seva era una oposició més pràctica que teòrica: involucrava tota la persona en l'amor pel proïsme. La benvinguda de Jesús als marginats va permetre a les comunitats cristianes acceptar els gentils sense més. L'estreta relació entre l'abolició de les lleis dietètiques i els gentils es veu clarament en l'episodi de Pere i Corneli (Ac 10,1-11,18). Pau va modificar les pràctiques a causa dels gentils, però en el seu apostolat, el preocupà sobretot la necessitat de comunió dins de les seves esglésies.

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge II de Quaresma

Lectura primera

Gn 22,1-2.9a.10-13.15-18

El sacrifici d'Abraham, el nostre pare en la fe

Lectura del llibre del Gènesi:

En aquells dies, Déu, per posar a prova Abraham, el cridà: «Abraham.» Ell respongué: «Aquí em teniu.» Déu li digué: «Pren, si et plau, Isahac, el teu fill únic, que tant estimes, ves-te'n al país de Morià, i allà, dalt de la muntanya que jo t'indicaré, sacrifica'l en holocaust.» Arribats a l'indret que Déu havia indicat a Abraham, hi aixecà l'altar i apilà la llenya. Llavors agafà el ganivet per degollar el seu fill. Però l'àngel del Senyor el cridà des del cel: «Abraham, Abraham.» Ell li respongué: «Aquí em teniu.» L'àngel li digué: «Deixa estar el noi, no li facis res. Ja veig que reverencies Déu, tu que no m'has refusat el teu fill únic.» Llavors Abraham alçà els ulls i veié un moltó agafat per les banyes en una bardissa. Hi anà, el prengué i el sacrificà en holocaust en lloc del seu fill. L'àngel del Senyor tornà a cridar Abraham des del cel i li digué: «Escolta l'oracle del Senyor: "Ja que has fet això de no refusar-me el teu fill únic, juro per mi mateix que t'ompliré de benediccions i faré que la teva descendència sigui tan nombrosa com les estrelles del cel i com els grans de sorra de les platges de la mar; els teus descendents heretaran les ciutats dels seus enemics, i tots els nadius del país, per beneir-se, es valdran de la teva descendència, perquè has obeït el que jo t'havia manat".»

Salm responsorial

115

Crec amb tot el cor, tot i que deia: «Que en soc, de dissortat», al Senyor li voldria la mort dels qui l'estimen.

R. Continuaré caminant entre els qui viuen a la presència del Senyor.

Ah, Senyor, soc el vostre servent, ho soc des del dia que vaig néixer. Vós em trencàreu les cadenes. Us oferiré una víctima d'acció de gràcies, invocant el vostre nom. *R.*

Compliré les meves prometes, ho faré davant del poble, als atris de la casa del Senyor, al teu bell mig, Jerusalem. *R.*

Lectura segona

Rm 8,31b-34

Déu no va plànyer el seu propi Fill

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma:

Germans, si tenim Déu a favor nostre, qui tindrem en contra? Ell, que va entregar el seu propi Fill per tots nosaltres i no el va plànyer, com no estarà disposat a donar-nos-ho tot, juntament amb el seu Fill? Qui es presentarà per acusar els elegits de Déu? És Déu qui els declara innocents. Qui gosarà condemnar-los? Jesucrist, el qui va morir, més encara, el qui va ressuscitar, és el qui està a la dreta de Déu intercedint per nosaltres.

Vers abans de l'evangeli

Del núvol lluminós es va sentir la veu del Pare:

Aquest és el meu Fill, el meu estimat; escolteu-lo.

Evangelí

Mc 9,2-10

Aquest és el meu Fill, el meu estimat

Lectura de l'evangelí segons sant Marc:

En aquell temps, Jesús prengué Pere, Jaume i Joan, els dugué tots sols dalt d'una muntanya alta i es transfigurà davant d'ells: els seus vestits es tornaren fulgurants, i eren tan blancs que cap tintorer del món no hauria pogut blanquejar-los així. Se'ls aparegué Elies amb Moisès, i conversaven amb Jesús. Llavors Pere diu a Jesús: «Rabí, que n'estem de bé aquí dalt! Hi farem

tres cabanes, una per a vós, una per a Moisès i una altra per a Elies.» No sabia pas què dir, d'esglaiats que estaven. Llavors es formà un núvol que els cobria, i del núvol estant va sortir una veu: «Aquest és el meu Fill, el meu estimat; escolteu-lo.» Immediatament, mirant al seu voltant, ja no veieren ningú més, sinó Jesús tot sol amb ells. Mentre baixaven de la muntanya, Jesús els manà que no referissin a ningú allò que havien vist, fins després que el Fill de l'home hagués ressuscitat d'entre els morts. Ells retingueren aquestes paraules i discutien entre ells què volia dir això de «ressuscitar d'entre els morts».

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIA I)

TEMPS DE QUARESMA

(SALTERI: SETMANA 2)

Febrer

28. DIUMENGE

Diumenge II de Quaresma, Morat.

Lectures: Gènesi 22,1-2.9a.10-13.15-18 / Salm 115 / Romans 8,31b-34 / Marc 9,2-10

SANTORAL: Hilari, p.; Rufí, mr.

Març

1. DILLUNS

Fèria, Morat. Lectures: Daniel 9,4b-10 / Salm 78 / Lluç 6,36-38

SANTORAL: Eudòcia i Antonina, mr.; Lleó, mr.; Rossend, b.

2. DIMARTS

Fèria, Morat. Lectures: Isaïes 1,10.16-20 / Salm 49 / Mateu 23,1-12

SANTORAL: Agnès de Praga, rel.; Àngela de la Creu, rel. i fund.; Genara, mr.; Lluci, b.

3. DIMECRES

Fèria, Morat. Lectures: Jeremies

18,18-20 / Salm 30 / Mateu 20,17-28
SANTORAL: Ermenter i Celoni, mr.; Màrcia, vg. i mr.; Medir, mr.

4. DIJOUS

Fèria, Morat. Lectures: Jeremies 17,5-10 / Salm 1 / Lluç 16,19-31. O bé: *Sant Casimir* (L), *Blanc*.

SANTORAL: Luci I, p. i mr.; Nèstor, Eteri, Arcadi i Capitó, b. i mr.

5. DIVENDRES

Fèria, Morat. Lectures: Gènesi 37,3-4.12-13a.17b-28 / Salm 104 / Mateu 21,33-43.45-46

SANTORAL: Focas, mr.; Josep Joan de la Creu, rel.; Luperc, mr.; Olívia, vg. i mr.

6. DISSABTE

Fèria, Morat. Lectures: Miquees 7,14-15.18-20 / Salm 102 / Lluç 15,1-3.11-32

SANTORAL: Coleta Boylet, rel.; Oleguer, b.; Virgili, b.

El Sant 3 MARÇ

Sant Medir

Les persecucions decretades per l'Imperi romà van deixar una petja profunda en tota l'Església i una memòria permanent dels múltiples màrtirs. Alguns d'aquests van adquirir una veneració molt popular, ni que fos a escala local, com és el cas de sant Medir (segle III – 304).

Quan a començament del segle IV va tenir lloc la persecució de l'emperador Dioclecià contra els cristians, el bisbe de Barcelona, sant Sever, juntament amb altres fidels, va decidir refugiar-se a l'actual Sant Cugat del Vallès. Mentre travessava la serra de Collserola, es va trobar amb un pagès cristià, sant Medir, que semblava faves, i que es va oferir per amagar-lo a casa. El bisbe li ho va agrair, però es va estimar més no quedar-s'hi. Tan bon punt Sever se'n va anar, les faves van créixer miraculosament. Al cap de poca estona van passar els que perseguen el bisbe, van demanar a Medir si l'havia vist i el pagès va dir la veritat: que l'havia vist quan semblava aquelles faves ja granades. Davant d'aquesta resposta, els perseguidors van creure que el pagès els enganyava i, en saber que era cristià, el van executar allà mateix. Amb els anys a l'indret de la seva mort es va aixecar una ermita en honor del màrtir, que encara avui continua sent molt popular.

El fonament del dejuni a la Sagrada Escripura

EMILI VILLEGAS ARTACHO
Delegat diocesà de Pastoral Sacramental i Litúrgia d'Urgell
mossemmili@gmail.com

Fa unes setmanes que hem començat la Quaresma i en les celebracions litúrgiques ressonen alguns termes característics d'aquest temps: dejuni, abstinència, almoïna... quan, en canvi, la nostra societat sovint es veu sacsejada pels corrents dietètics més de moda fins a arribar a malbaratar els aliments.

És per això que considero oportú reflexionar sobre el dejuni i així, afirmar d'entrada, que no es tracta d'un mer règim alimentari, sinó d'una pràctica ascètica. Avui ens endinsarem en aquest tema des d'una vessant bíblica i deixarem per a més endavant com la litúrgia ha rebut aquest segell penitencial, però que, d'altra banda, ha caigut en desús.

Durant el temps de Quaresma el dejuni pren un accent rellevant fonamentat en el mateix Jesús que, després de ser batejat per Joan Baptista, és conduït al desert per l'Esperit, on dejunà durant quaranta dies i quaranta nits (cf. Mt 4,2).

Però cal dir que, tot i que Jesús va practicar el dejuni, té un escàs interès a entendre'l com una pràctica merament formalista. El dejuni, com tantes altres pràctiques judaïques de l'època, va esdevenir un costum molt difós regulat per normes minucioses. És evident que per a Jesús el dejuni havia de ser una pràctica coherent ja que ell mateix afirma: «Quan dejeuneu, no feu un posat trist com els hipòcrites, que es desfiguren la cara perquè tothom

vegi que dejenen» (Mt 6,16).

Gràcies a una breu relectura de l'Antic Testament, trobarem que el dejuni estava prescrit sobretot en el gran dia de l'Expiació (Yom Kippur) com a signe de penitència (Lv 16,29-31). Però el dejuni comprèn altres aspectes com pot ser el dol i l'oració.

Per exemple, és conegut l'episodi en el qual el rei David dejunava per obtenir la curació del fill que havia tingut amb Betsabé, però per ressentiment cap a Déu, es va negar a guardar-lo un cop que aquest havia mort (cf. 2Sa 12,15-23). Això contrasta amb el fet que Jesús afirmi que als seus deixebles no els cal dejunar fins que se'ls hagi pres l'espòs (cf. Mc 2,20).

D'altra banda, el dejuni es practicava també en assistència a l'oració. Moisès el va practicar durant quaranta dies i quaranta nits per disposar-se així a rebre la revelació divina i gravar posteriorment, a les taules de pedra, les clàusules de l'aliança (cf. Ex 34,28). També en el cas del profeta Daniel que s'adreça a Déu implorant-lo amb pregaries i súpliques, dejunant, vestit de sac i cobert de cendra (cf. Dn 9,3).

El dejuni, per tant, és un exercici que ens cal redescobrir per viure'l amb autenticitat, ja sigui per penitència, dol o per un reforçament de la vida d'oració. Si Jesús critica una pràctica buida i hipòcrita d'aquest exercici és perquè cal omplir-lo de significat i així propiciar un apropament vers Déu, que per això és important la Quaresma.

La suma de petits granets de sorra han de fer possible la realitat de nous horitzons.

«Fratelli tutti» (i II)

JOSEP BALLBÈ I URRIT

La fam continua sent un problema no resolt. L'ONU és absolutament incapaç d'aturar una sola guerra al planeta. Encara hi ha països on la pena de mort no s'ha abolit. El racisme és ben lluny de ser abordat... Massa ombres arreu com perquè el papa Francesc faci la vista grossa!

Els drets no tenen fronteres. Es fa necessària l'ètica en les relacions internacionals, independentment de l'indret on hàgim nascut. És en aquest punt que l'Església fa bé d'exigir realitats socials concretes, començant pel seu responsable màxim. Cal que bisbes i preveres denunciïn la injustícia que respirem a tort i a dret.

El Successor de sant Pere remarca que el millor ajut per als pobres no són diners. Cal garantir-los la continuïtat en una vida digna, mitjançant una feina en què projectar llurs reptes. El mercat i la macroeconomia, per

si sols, no arranquen aquest immens desgavell.

Fa molt bé el papa Francesc de denunciar la corrupció, la inutilitat d'un munt de dirigents bocamolls, el mal ús del poder, la manca de respecte a les lleis i la ineficiència en la gestió política. Tant de bo que entre tots plegats fem seu l'esperit d'aquesta profunda encíclica. No s'hi val a badar ni a fer ulls clucs a tot allò que marxa del metre quadrat del nostre «propi hortet». Que la recomanació de la tan esbombada «distància de seguretat» no esdevingui el pretext o l'excusa per deixar tirada la persona que ens necessita. En definitiva, el coronavirus ens posa deures seriosos que no podem obviar. La interpel·lació del papa Bergoglio, l'encíclica del qual recomano llegir, és contundent. Agafem el guant! La suma de petits granets de sorra —ací i allà— han de fer possible la realitat de nous horitzons, sense cap més demora. No ens en podem escapar.

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE
DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Quaresma realista

Cada any, en iniciar la Quaresma, faig molts propòsits, però després constato, decebut, que m'he quedat a mig camí...

Encara bo, si es queda a mig camí! És bo fer propòsits, tenir ideals i anhels de santedat, però hem de ser realistes. Cal potenciar els nostres deures habituals. En la pregària de laudes del Dimecres de Cendra se'ns convida a demanar: «Feu que busquem la santedat no solament en les grans obres, sinó especialment en la pràctica de les de cada dia.» Una proposta concreta i assequible per viure la Quaresma la podríem sintetitzar en aquests set punts:

1. Preguar cada dia, si és possible en família, laudes (al matí) i vespres. Trobareu aplicacions gratuïtes a internet per fer la pregària de la Litúrgia de les hores.
2. Meditar durant quinze minuts les lectures bíbliques de la missa ferial. Seria excel·lent poder assistir cada dia a la missa.
3. Observar l'abstinència dels diven-dres i el dejuni. Intentar jejunar un cop a la setmana. I, òbviament, dejuni de soroll i de realitats supèrflues.
4. Mortifica't en algun aspecte que consideris que no et deixa ser prou lliure (fumar, abús del mòbil, desordre, manca de puntualitat, compres compulsives...).
5. En la missa de cada diumenge, oferir en la col·lecta el fruit de les privacions voluntàries per a obres de caritat més un extra d'almoïna penitencial. Podeu fer-ho com a família cristiana sumant les aportacions de cada membre.
6. Cercar consell espiritual personalitzat acudint a un sacerdot de confiança. A diferència de la confessió, aquests encontres poden fer-se telemàticament.
7. Rebre el sagrament de la Penitència abans de la Pasqua. Preparar i programar la Confessió.

Penso que intentar assolir aquests objectius ens poden fer viure una Quaresma realista, a l'abast de tot-hom. Bona Quaresma!

PER ENVIAR CONSULTES AL DR. MATEO:
elconsultori@hotmail.com
Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Postals des d'Andalusia

Decàleg del Papa per Quaresma

Andalusia enguany viu també una «Quaresma especial». Cada germandat, pel seu compte, celebra a les seus capelles aquells actes que li són permesos per honrar i oferir el culte als seus titulars. Enguany, tampoc se celebren processons, les imatges no surten al carrer, però sí que se celebra la Setmana Santa, als temples i als cors. El papa Francesc ha difós el seu Missatge per a la Quaresma, amb un estil molt senzill i molt proper. M'atreiria a resumir-lo al meu bloc de notes, en deu punts.

Primer, la Quaresma és un temps de conversió, amb tres compassos: renovar la nostra fe; saciar la nostra set amb l'aigua viva de l'esperança, i rebre amb el cor obert l'amor de Déu que ens converteix en germans i germanes en Crist.

Segon, hi ha tres vies que faciliten la nostra conversió: dejuni, via de la pobresa i de la privació; almoïna, mirada i gestos d'amor cap a l'home ferit; i pregària, diàleg filial amb el Pare.

Tercer, la Quaresma és un temps per creure, és a dir, per rebre Déu en la nostra vida i «posar la seva estada» en nosaltres.

Quart, viure una Quaresma de caritat és cuidar els que es troben en condicions de patiment, d'abandonament o d'angoixa a causa de la pandèmia.

Cinquè, cada etapa de la vida és un temps per creure, esperar i estimar.

Sisè, Jesús ens parla de futur: «I al tercer dia ressuscitaré.»

Setè, el perdó de Déu permet viure una Pasqua de fraternitat.

Vuitè, durant la Quaresma estiguem atents a dir «paraules d'encoratjament».

Novè, no ens oblidem de «regalar un somriure». Desè, tant de bo que en aquesta Quaresma trobem, recollint-nos en pregària, el Pare de la tendresa.

ANTONIO GIL

Sacerdot i periodista

Cartes

Preguem pel nostre mossèn

Fa uns dies, es va difondre a la premsa una notícia, dolorosa i trista, en la qual s'acusa el nostre mossèn d'abusos comesos fa més de vint anys. Davant d'aquest fet, la parròquia creiem que s'ha de pronunciar, per respecte i consideració a tots els feligresos. Per aquest motiu compartim amb tots valtros el següent:

Enfront de qualsevol acusació, en primer lloc ha de prevaldre la presumpció d'innocència.

La justícia ha de seguir el seu camí i dilucidar les responsabilitats que corresponguin.

Mossèn Fuentes, per a molts el Manel, ha estat i és un capellà proper, amant a les necessitats dels seus feligresos, amable, i una persona d'una profunda espiritualitat.

Creiem que, més que mai, han de venir al nostre pensament i al nostre cor, paraules com les de misericòrdia, perdó, fraternitat, caritat i tantes altres que ell tan bellament ens ha estat recordant en els seus sermons.

La suposada gravetat dels fets no és incompatible amb expressar el sentiment de solidaritat i proximitat amb el nostre mossèn i així ho fem.

Preguem, ens encomanem a Déu per tots: pel Manel, per les presumptes víctimes i per tots els que formem la nostra parròquia. Més que mai, hem d'estar units, hem de resar i hem d'entendre que la fragilitat humana es intrínseca a tota persona, i que també és en el dolor, la incredulitat dels fets i la fe quan millor ha de germinar la llavor de l'amor i de l'esperança en Nostre Senyor Jesucrist.

Una abraçada a tots.

FELIGRÈS ANÒNIM

Parròquia de Sant Andreu Apòstol de la Selva del Camp

Déu és amb nosaltres

Quin goig trobar aquestes paraules al sant Evangeli: «Déu és amb

nosaltres» (Mateu 1,23). I «si Déu és amb nosaltres, qui contra nosaltres?» (Romans 8,31). «Ningú pot allunyar-nos del Crist que tant ens estima» (cf Romans 8,35).

Tinguem confiança. Vivim temps difícils de molta incertesa, però tenim una certesa: «Déu ens estima i Déu és amb nosaltres.»

Amb la mirada fixa en Ell, no tinguem por. Estem en bones mans. Podem adormir-nos plàcidament: «Com un nen a la falda de la Mare» (Salm 131,2).

Sí, el petit, estant amb la mare o amb el pare, no té cap temor, se sent segur, tranquil, confiat... Sap que algú vetlla per ell. Siguem prudents, sí, tinguem les precaucions necessàries, però sense por.

Déu vetlla per cadascun de nosaltres com el millor Pare. És a prop nostre. No ens deixa mai sols. Visquem en la joia i la pau que ens dona la certesa d'un amor tan gran.

GNA. NÚRIA VIÑOLAS ESTEVA
Cornellà de Llobregat

Un tresor de l'Església i de la societat

Certament, considerar la pandèmia com un temps de prova pot ajudar a construir una societat més decent, que no descarti els que deixen de ser productius en termes mercantils. No n'hi ha prou de reconèixer, com en la crisi del 2008, el paper de molta gent gran que, amb les seves pensions, van ser la taula de salvació de moltes famílies. Els ancians aporten pel que són, pels seus relats i les seves vivències. Per la fe que transmeten als seus nets, i pels consells plens de saviesa que regalen. Són, diu el missatge dels bisbes, el «tresor de l'Església i de la societat». Boniques paraules que molts aplaudiran, i que ja és hora que comencem a traduir en fets.

JESÚS DOMINGO MARTÍNEZ
Girona

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

Ràdio Vaticana compleix 90 anys

Espais i transmissions religioses als inicis de la ràdio

JOAN PALLARÈS-PERSONAT

A la basílica de la Santa Croce, a Florència, hi ha enterrat Guilhelmo Marconi, al qual fan companyia glòries nacionals italianes com ara Michelangelo, Maquiavel, Galileu o Rossini, entre d'altres. Nascut a Bolonya i considerat a Itàlia pare indiscutible de la radiocomunicació, un invent amb molts pioners i precursors, com el valencià, físic i enginyer militar Juli Carreras Baviera, nascut a Sogorb el 1854, company del president Francesc Macià a l'Acadèmia Militar d'Enginyers de Guadalajara, que treballà tres mesos, el 1899, amb Marconi al seu laboratori.

Marconi va inventar la telegrafia sense fils, però no treballà a la ràdio fins al 1913, quan Carreras, el 1902, ja transmetia veu a distància entre Xàbia i Eivissa, a vuitanta-cinc quilòmetres en línia recta, havent patentat el seu invent en diversos estats, treballs als quals s'havia anticipat el croat Nikola Tesla, el gran rival d'Edison, als Estats Units.

La que es considera com la primera emissió radiofònica de la història va tenir un sentit marcadament religiós. La nit de Nadal del 1906, Reginald Aubrey Fessenden, quebequès, col·laborador d'Edison, va retransmetre des de Brant Rock, a Massachusetts, *Minuit, Chrétiens*, una nadala interpretada per ell mateix al violí; el capítol segon de l'evangeli de sant Lluc, que fa referència al naixement de

Maria Sabater, la locutora que va anunciar l'inici de les emissions de Ràdio Barcelona.

Jesús. Va ser escoltada i seguida per telegrafistes dels vaixells que navegaven per la costa atlàntica dels Estats Units. Una setmana després, la nit del 31 de desembre del 1906, repetiria l'experiència per acomiadar l'any.

A casa nostra

El 1916, a Nova York es va inaugurar la primera emissora radiofònica del món, en plena Primera Guerra Mundial, però la ràdio creixeria entre el 1920 i el 1930, quan arribaria a casa nostra, justament el 14 de novembre del 1924, a dos quarts de set de la tarda, des de l'Hotel Colon de Barcelona, quan Maria Sabater pronunciava les primeres paraules des de Ràdio Barcelona. En els darrers anys, des d'algunes cases benestants, a través de complicats i curiosos receptors, s'escoltaven en les reunions socials emissions de Ràdio París i d'altres de ja existents.

La ràdio a l'Estat espanyol va néixer sota la dictadura de Primo de Rivera, en un període de repressió social i cultural, amb un govern semblant i contemporani a l'italià de Mussolini. Les primeres

La primera emissió radiofònica de la història va tenir un sentit marcadament religiós

© Cadena Ser

da, ballables des dels hotels o el futbol, que va arribar el 1928 de la mà de Joaquim Ventalló...

Música religiosa

Aquell 1925, per la Quaresma, la Capella de la Catedral de Barcelona, dirigida per Josep Sancho Mar-raco, va oferir concerts de música religiosa a Ràdio Barcelona; Radio Ibérica, des de Madrid, ja oferia als oients el santoral, que després incorporaria Radio Vizcaya, des de Bilbao; algunes emissores, amb permís del bisbat, van emetre durant els dies de Setmana Santa, mentre Ràdio Barcelona emmudí Dijous i Divendres Sant; Madrid emetria el Sermó de les Set Parau-les, de Ràdio Roma, per Dissabte de Glòria i Corpus es va poder escoltar una transmissió especial matinal.

Al cap d'un any de ràdio, el desembre del 1925, pel dial a Catalunya, a part de les emissores estrangeres, se sentia Ràdio Club Catalunya, Ràdio Barcelona, Ràdio Catalana, Unión Radio de Madrid, Lámparas Castilla, Radio Vizcaya, Radio Cádiz, Radio Cartagena, Radio Sevilla i Radio Club Sevillano. Ràdio Catalana començava les emissions a les nou de la nit amb el santoral; totes eren de franja nocturna o de tarda-nit, durant tres o quatre hores, també a les nou del vespre Barcelona transmetia les campanades de la catedral i el Nadal d'aquell any va ser una eclosió de música nadalenca, en directe, en totes les emissores, un panorama que va continuar igual el 1926, Nadal en què l'emissora de Tolosa de Llenguadoc va transmetre la missa del Gall des de la catedral de Saint-Étienne.

Festivals i conferències

Els anys 1927 i 1928 a la ràdio d'aquí van aparèixer els primers festivals benèfics, es podia escoltar alguna xerrada religiosa, conferències a càrrec de preveres durant la Quaresma, emissions més matinals el diumenge, que començaven a les onze del matí amb les campanades de la catedral. Llavors, des de Catalunya, s'obtingué permís per emetre Dijous i Divendres Sant, incloent-hi dijous

Fins a la guerra civil, pràcticament no hi havia missa radiofònica a l'Estat espanyol

llicències atorgades (R. Barcelona, R. España de Madrid, R. Cádiz, R. Estació Castilla, R. Club Sevillano o R. Ibérica de Madrid) tindrien una programació similar; unes hores nocturnes primer i després s'estendrien més temps a la tarda: música en directe des de l'estudi, obres de teatre, conferències, petit noticiari i a poc a poc incorporarien una programació més diversa, amb òpera en directe des del Liceu, concerts retransmesos des de sales de mo-

Acabada la guerra civil, a Espanya hi havia uns tres-cents mil aparells de ràdio.

la transmissió de la processó de Sevilla des del carrer Sierpes amb el cant d'una saeta; el Divendres, el Sermó de les Set Paraules des de Madrid, o el Dissabte de Glòria, les Caramelles a les nou de la nit des de la plaça de Sant Jaume, transmissions que durarien alguns anys, o a la vetlla de Nadal del 1927, la Salve des de la Mercè.

El dia de Nadal del 1929, Ràdio Barcelona i Ràdio Catalana no van emetre, però la recent nascuda Ràdio Associació de Catalunya ja va incloure la missa del Gall des de la parròquia de la Concepció de Barcelona; programava una conferència religiosa dominical i mantindria altres espais religiosos en la programació habitual fins a l'esclat de la guerra civil. Ràdio Associació va néixer quan els promotors de Ràdio Barcelona van veure caure l'emissora a mans de la primoriverista Unión Radio i castellanitzar la programació.

Missa radiofònica

Fins a la guerra civil, pràcticament no hi havia missa radiofònica. La realitat és que, amb les disposicions per dejuni previ a combregar, les eucaristies se celebraven en hores molt matineres comparades amb avui, i les primeres emissores de ràdio rarament emetien, ni en festius, en horari matinal.

Seria a partir de la guerra civil, amb un país amb pocs receptors, que, segons Daniel Arasa, que ha

El papa Pius XI va encarregar a Guilhelmo Marconi la creació de Ràdio Vaticana

estudiat a fons la ràdio en tots dos bàndols, hi havia uns tres-cents mil aparells entre vint-i-quatre milions de persones, quan a la zona republicana els fidels van restar sense possibilitat d'oïr missa; així, qui podia, burlant les prohibicions, l'escoltava clandestinament a través de Radio Verdad, que també emetia part en català, des de Roma, malgrat fingir que eren a Salamanca, iniciativa que finançava Francesc Cambó, de la Lliga.

Del mig centenar d'emissores que funcionaven el 1936, setze, segons Arasa, van restar al bàndol franquista i no totes amb prou potència per escoltar-se des de Catalunya. Totes van estar sota unes directrius uniformes, escrites i detallades gairebé des del primer moment. Des de Radio Zaragoza es transmetien actes des de la plaça del Pilar amb motiu del Congrés Eucarístic de Budapest; Radio Sevilla, del Congrés de Buenos Aires, i la Setmana Santa, així com la missa del Gall des de Montserrat, de la capital sevillana; Radio Nacional de España emetia diàriament a les 23.50 un *Servicio religioso para la zona no liberada* i al punt de la mit-

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h
Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros
www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

El papa Pius XI va pronunciar les paraules inaugurals de Ràdio Vaticana.

janit, la *Santa missa* des del 1938.

La presència d'espais religiosos i la transmissió radiofònica de cerimònies i actes litúrgics va canviar totalment el 1939; xerrades, rosaris, processons, sermons, al·locucions... van ser habituals; la presència dels bisbes era regular en moltes ocasions, com en el cas del bisbe Modrego a Barcelona.

Ràdio Vaticana

Ara, en complir-se els 90 anys de Ràdio Vaticana, les emissions catòliques arreu del món han fet un gir copernicà a causa de la pandèmia. L'emissora vaticana va néixer en ser encarregada pel papa Pius XI al mateix Guilhelmo Marconi i la veu del Sant Pare amb un discurs en llatí *Qui arcano Dei* van ser les paraules inaugurals.

El físic jesuïta Giuseppe Gianfranceschi va ser-ne el primer director; emetia en diversos idiomes, entre ells el castellà, i va adquirir programació regular fixa en una freqüència llavors de dues vegades a la setmana, el 1938.

Món digital

Les transmissions de l'eucaristia i d'altres actes litúrgics, com pluja fina, havien anat arrelant bé arreu del món digital. Des d'aquestes pàgines de *Catalunya Cristiana* (*Connectats a missa*; número 2.038, 14 d'octubre del 2018) ens fèiem resò del progrés i explicàvem com seguir l'eucaristia, rosaris o altres actes religiosos a través d'internet. Des del mes de març del 2020 ençà, estíem que les dades que vàrem obtenir l'octubre del 2018 s'havien arribat a multiplicar per vint durant els moments més àlgids del confinament i bona part s'havien mantingut, no només des de grans santuaris o catedrals, sinó a modestes parròquies urbanes o rurals.

Una veritable revolució en el món de la ràdio, la televisió amb internet, que incorpora, a més de la litúrgia, altres aspectes que abans podien semblar complexos, com exercicis espirituals i curssets de formació. Un fet que ens fa pensar i que, a major aïllament, més sembla créixer i reforçar-se.

Club més Amics

Associació Amics de Catalunya Cristiana i Ràdio Estel

INFORMACIÓ I
RESERVES:
Tel. 93 4673244
info@ruthtravel.es
www.ruthtravel.es

DEL 7 AL 9 DE MAIG I
DEL 25 AL 27 DE JUNY

**PELEGRINATGE MARIÀ
AL SANTUARI DE
LOURDES**

DEL 24 AL 29 DE MAIG

**PELEGRINATGE MARIÀ
AL SANTUARI DE
GUADALUPE
(Extremadura)**

DEL 9 AL 16 DE JUNY

**RUTA XACOBEA
«ANY SANT 2021»
SANTIAGO DE
COMPOSTELA + PORTO**

DEL 18 AL 25 D'AGOST

**SUÏSSA: NATURA I
TRADICIONS DELS ALPS
(autocar)**

NOTA: Tot el contingut dels nostres viatges ha estat adaptat i actualitzat, seguint els protocols establerts contra el COVID-19, per tal d'oferir als nostres viatgers la màxima seguretat i higiene.

Ara més que mai cal viatjar amb bona companyia i amb els millors professionals;
Club + Amics i Ruth Travel continuem com sempre al teu costat.

XAVI PRADO
ajpf07@gmail.com

Déu a la ciutat

Vaig conèixer Benjamín Bravo Pérez a través d'un altre amic comú, Gustavo Rodríguez, un gran pastoralista de Puebla, Mèxic. Plegats hem reconstruït aquesta memòria de la seva vida i obra, amb motiu de la seva mort als 80 anys, el 8 de febrer del 2021.

A més, vaig tenir la sort de ser hoste a casa seva, a uns cinc-cents metres de la parròquia de Sant Sebastià, on exercia el seu ministeri urbà a Chimalistac, un antic poble estiuenc de la Ciutat de Mèxic, on perviuen tradicions populars enclavades en una zona residencial de luxe a l'ara municipi de Coyoacán, veure per creure.

Capellà mexicà, és un dels pastoralistes més destacats del continent americà. Com a teòleg, va fer de la pastoral un espai d'investigació i aprofundiment científic. Es va formar amb els missioners de Guadalupe i després es va incorporar a l'arxidiòcesi de Mèxic, acompanyant les comunitats eclesials de base i tornant-se expert a l'hora de sistematitzar la metodologia del «veure, jutjar i actuar». Tenia una gran capacitat d'escoltar persones i grups. Era genial en la formulació de les preguntes per rebre millor la realitat. La seva passió per realitzar el projecte del Regne de Déu li donava un mestratge únic per confrontar la realitat davant de la Paraula de

Déu i assolir un discerniment comunitari sota els impulsos de l'Esperit Sant.

Sens dubte que la seva màxima aportació és «trobar Déu a la ciutat» i la conseqüent creació d'una decidida pastoral urbana que, d'acord amb l'evolució històrica de la humanitat, depassa els motlles d'una cultura rural. Algunes de les seves aportacions han quedat plasmades en el document d'Aparecida. Sobre pastoral urbana va promoure la primera trobada continental llatinoamericana, va fer classes a la Universitat Pontifícia de Mèxic i va inspirar el mestratge en pastoral urbana a la universitat catòlica de Ciutat de Mèxic.

No menys important és la seva recuperació de l'esdeveniment històric i sociològic de les esglésies de casa (*kat oikon ekklesia*, en grec), que va repristinar com a concepte i pràctica teològica-pastoral: en l'urbs moderna, la casa manté un poder extraordinari però descuidat fins ara per la teologia i la pastoral, presumptament actualitzades!

Pioner de la innovació, mestre de la vida, doctor en humanitat, aquest capellà de carrer va saber que l'Església també és fora dels temples, que «Déu habita a la ciutat». La seva insistència ha estat viure en comunitats i construir plegats, més enllà de l'estructura eclesial, el Regne de Déu.

Pioner de la innovació, mestre de la vida, doctor en humanitat, aquest capellà de carrer va saber que l'Església també és fora dels temples

Agustí Codinach

El pastoralista Benjamín Bravo va participar en el Congrés Internacional de Pastoral de les Grans Ciutats, celebrat a Barcelona el 2014.

Hem d'aturar la plastificació massiva que pateix el nostre planeta.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Cal que fem el possible perquè no es degradi el nostre planeta

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Tots els que em llegiu estareu d'acord amb l'afirmació que hem posat per títol al nostre article d'aquesta setmana. I més d'acord hi estaran encara els científics que han fet l'estudi de com va el tema. Precisament és el que ells ens diuen. Però és un fet que els governants de les nacions no en fan prou cas. Sort en tenim de les agrupacions ecologistes. D'elles us vull parlar. Hem de pensar a col·laborar-hi. Cal deturar, per exemple, els gairebé dotze milions de tones de plàstics que cada any van a parar al mar i les enormes quantitats de CO₂ que llencen a l'aire els motors de combustió.

Entre nosaltres tenim Greenpeace, Ecologistes en Acció, Amics de la Terra, la fundació Re-zero (que té per objectiu reduir a zero els residus del consum humà), Retorna (que promou que els envasos siguin retornats i reciclats) i Surfrider España (que promou la no-contaminació dels mars i oceans). A totes aquestes entitats els desitgem bona vida i eficàcia en la seva gestió. El 13 d'octubre del 2019 van presentar-se públicament, totes sis, fent coalició amb el nom d'Aliança Residu Zero, en el marc del Posidonia Green Festival de Barcelona. D'aquesta manera, es constitueixen com la branca espanyola de l'organit-

zació Zero Waste Europe, que agrupa trenta entitats de vint-i-quatre països diferents.

Aquesta Aliança ja ha presentat al govern espanyol una crida demanant l'aplicació «urgent» de la directiva europea, que ha donat un màxim de dos anys als estats perquè eliminin els plàstics d'un sol ús. No sabem si el govern n'ha fet cas. Lamentable. Però hi ha altres punts que l'Aliança recorda, a més de la plastificació massiva que estem patint, com ara la contaminació d'abocadors i d'incineradores. La directora actual de Re-zero ens diu que «avui, més que mai, davant de la situació d'esgotament de recursos naturals, emergència climàtica i les evidències de com això està afectant la salut de les persones, és necessària una aposta ferma cap al residu zero».

Desitgem que els esforços d'aquestes associacions es vegin correspostos per tothom i que nosaltres, fent-nos conscients del problema, sapiguem també fer-hi el que ens pertoca per al bé de la humanitat, que segur que és també voluntat de Déu.

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins

TRADICIONS REMEIERES

El meló és depuratiu

La presència del meló (llat., *Cucumis melo*; cast., *melón*) a taula és molt antiga. El seu gust saborós i refrescant ja fou apreciat pels egipcis, grecs i romans, car en saberen observar la seva capacitat depuradora dels ronyons. A més, la ingesta del meló és un bon ajut per prevenir el restrenyiment, ja que la polpa del meló hidrata els intestins i amb el seu gust, dolç i fresc, contribueix a eliminar la set. Estudis recents han posat en relleu que el meló és una de les fruites que conté més quantitat d'aigua —segons la varietat que escollim, pot arribar a un noranta per cent!— i, alhora, gairebé no té greixos, mentre que aporta nombroses vitamines i remineralitza l'organisme amb potassi, ferro i magnesi. Així, i tal com indiquen experts dietistes, el meló hidrata, mineralitza i alcalinitza l'organisme, a més de ser una fruita recomanable per als que sofreixen insuficiència renal, infeccions urinàries i excés d'àcid úric.

Els antics hortolans conventuals, a propòsit del conreu dels melons, afirmaven que els meloners demanen aire i un lloc solellós, de tal manera que «los melons volen aire y lloch calent. Se siembran al mars y se cultivan com

las carabassas y carbassons. Volen agua, menos quan volen comensar a madurar perquè s'han bons. En cada planta no se deixan més que dos o tres. Abans de sembrar-se se posan las llavors en remull, dos o tres dias, ab alguna aigua o licor dols, ab llet, mel y aixís són dolsos. Seran dolsos y olorosos posant las llavors entre rosas secas y sembrant-ho tot junt. Lo meló se deu collir quan comensa a fer olor, y quan la cua senyala voler saltar» (BHC, *Lo jardiner hortolá*, VI-5).

Hi ha un adagi català que diu: «l'arròs, el préssec i el meló demanen un vi felló», és a dir, reclamen un vi una mica més fort per tal d'afavorir-ne la digestió. En tot cas, per evitar que el meló resulti indigest, es recomana de menjar-lo abans o, encara millor, fora dels àpats, car menjat a guisa de postres, després d'un bon àpat, el meló engoleix els sucgàstics produint un cert estancament en l'estómac; d'ací aquell altre adagi que diu: «El meló és or al matí, al migdia plata i al vespre mata...» A l'article vinent us vull parlar, si a Déu plau, sobre la síndria, que també és molt refrescant i agradable al paladar. Pau i bé a tots!

El meló aporta vitamines i remineralitza l'organisme amb potassi, ferro i magnesi.

JORDI BERTRAN LUENGO

El mestratge de la Sang de Tarragona

Cossetània Edicions, 2020, 223 pàg.

Llibre que commemora els 475 anys de la fundació d'aquesta confraria tarragonina l'any 1545. S'hi documenten des dels inicis fins als nostres dies tots els aspectes d'aquesta entitat religiosa vinculada estretament a la Setmana Santa de la ciutat, aspectes socials, organitzatius, artístics, etc., que té la seva seu a l'església de Natzaret. (Ramon Ribera)

LEONARDO BOFF

Una ecología integral
Khaf, 2020, 79 pàg.

L'educació ha d'incloure inajornablement les quatre grans tendències de l'ecologia: l'ambiental, la política i social, la mental, i la integral o profunda —aquella que tracta dels valors, discuteix la nostra llar a la naturalesa i la nostra inserció en la complexa xarxa d'energies universals. Tots som ecodpendents.

Llibres més
venuts el mes
de GENER

AUTORS DIVERSOS

Dones invisibles?

Dones i societat a viles i pobles de la Catalunya / De principis del segle XX

Editorial Efadós

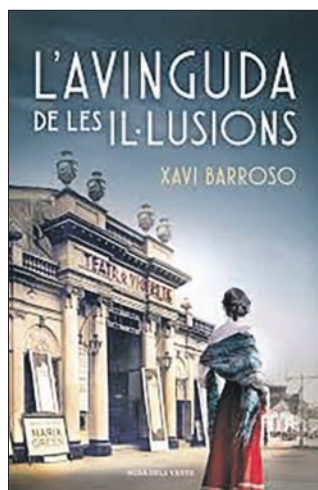
PEPA AGUAR

El que em queda de tu
Edicions 62

DANIEL PALAU (Ed.)

Francesc, pastor i teòleg
Facultat de Teologia de Catalunya

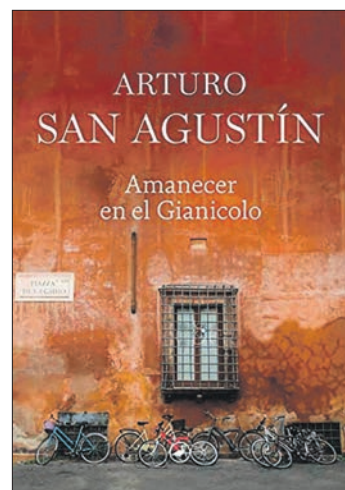
+claret

XAVI BARROSO

L'avinguda de les il·lusions
Rosa dels Vents, 2020, 528 pàg.

Barcelona 1909. Francisca Romero, una dona feta a si mateixa que no accepta un no com a resposta; un cor rebel i convuls com el temps que li ha tocat viure. En una època en què les dones ni tan sols tenien dret a votar, la Francisca demostrarà que el talent, l'ambició i la rebel·lia no són només cosa d'hommes.

ARTURO SAN AGUSTÍN

Amanecer en el Gianicolo
Catedral, 2021, 223 pàg.

«La meva Roma personal, la meva caminada Roma, està feta de pel·lícules, cançons populars, mirades, espaguetis, vi i converses amigues en una terrassa nocturna.» Una invitació a recórrer els carrers i els racons de la Roma més autèntica, la que encara manté a ratlla la marea turística.

CRÍTICA DE CINEMA

JOSAN MONTULL
Salesià

EL PADRE

DIRECTOR: Florian Zeller
GUIÓ: Florian Zeller, Christopher Hampton
INTÈPRETS: Anthony Hopkins, Olivia Colman, Imogen Poots, Rufus Sewell, Olivia Williams
Drama
Regne Unit
97 minuts

L'extraordinària dignitat del deteriorament

L'Alzheimer ha estat un tema que s'ha portat moltes vegades al cinema. Amb diferents punts de vista i des de diferents estils (drama, comèdia, animació...) aquesta malaltia ha suscitat l'interès de molts cineastes, que han sucumbit davant la fascinació que exerceix una patologia que porta a la distorsió de la realitat i a la desorientació total dels que la pateixen i dels seus éssers estimats, incapaços d'expressar l'amor i de ser correspostos.

El padre explica la història de l'Anthony, un home de 80 anys —mordaç, intel·ligent i divertit— que té l'Alzheimer. Tot i l'avanç de la malaltia, està decidit a viure sol i s'enfronta permanentment a la seva filla Anne, que en té cura amb amor, mentre observa com el seu pare es comença a separar de la realitat. Tots dos busquen la seva pròpia orientació vital; l'Anthony, per la seva malaltia, i l'Anne, pel lligam que li suposa cuidar el seu pare i no poder viure la seva vida.

El dramaturg Florian Zeller debuta en la direcció cinematogràfica portant a la pantalla la seva pròpia obra de teatre amb el mateix títol i ho fa d'una manera admirable. El que és absolutament genial de la proposta és que situa la narració des del punt de vista del malalt. Així, l'espectador se submergeix en la confusió i l'infern que viu l'Anthony.

Amb una planificació mil·limetrada i un guió sòlid, *El padre* segueix

amb precisió les tortuositats laberíntiques de l'angoixa de l'Anthony i de la mateixa Anne descoratjada perquè no troba punts de contacte amb el seu pare i amb ella mateixa. Les habitacions, els mobles, la llum, la planificació, els personatges que hi desfilen... tot contribueix a apropar-se a la desorientació progressiva de l'ancià.

I per a tot això, Zeller compta amb la interpretació sublim d'Anthony Hopkins. El seu personatge és un desplegament de sentiments trobats i afligits interpretats magistralment. Hopkins commou, emociona, irrita, esquinça; la seva actuació és absolutament inoblidable. Acompanya Hopkins una estupenda Olivia Colman que interpreta la patidora filla, amb una mirada que reflecteix l'amor, la inseguretat i el dolor davant del seu pare.

Els plans finals en els quals l'Anthony s'abraça a la seva infermera, plorant, mentre li pregunta «Qui soc jo?» són d'una bellesa dolorosa que impacta, interroga i deixa bocabadat l'espectador.

Un film dur, alhora preciós i que neguiteja, un film que convida a reflexionar sobre la dignitat humana, el misteri de la persona, i el dret a viure amb amor fins al final, malgrat que un no sigui capaç d'expressar-lo ni de comprendre'l.

Una autèntica meravella. Imprescindible.

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

DAVID CLARET I PUYAL
Arquitecte i geògraf

Una col·lecció per a un projecte

RAÜL GARRIGASAIT

Els fundadors

Ara Llibres, 2020, 280 pàg.

A Catalunya no hi deu haver cap col·lecció més coneguda i alhora menys llegida que la Col·lecció Catalana dels Clàssics Grecs i Llatins de la Fundació Bernat Metge. Sorgida sota l'impuls i el mecenatge de Francesc Cambó, tenia per objectiu traduir al català els clàssics grecs i llatins per, així, universalitzar i integrar la cultura catalana dins la cultura general europea. En una Europa entre guerres, i amb una llengua catalana amb una tradició literària interrompuda per segles de prohibicions, calia tornar als clàssics tant per afavorir un nou Renaixement que assegurés la pau al continent com per recuperar per a la llengua catalana la tradició perduda. Ras i curt, com escrivia el poeta Carles Riba l'any 1915, «ara per ara una traducció és una obra de combat».

Els fundadors, amb un subtítol de sèrie televisiva (*Una història d'ambició, clàssics i poder*), explica el fil de continuïtat impossible que va des que es va publicar el primer llibre, l'any 1923, fins avui. Aparentment impossible si ens adonem que Francesc Cambó, a part del mecenes de la col·lecció, era també el líder de la conservadora Lliga Regionalista, i la majoria dels col·laboradors eren d'Acció Catalana. Només cal que ens trasllem a la Barcelona de la rereguarda republicana controlada per la FAI i a la Barcelona trista i derrotada de la postguerra per entendre que totes les vicissituds polítiques del segle XX, i molt especialment la Guerra Civil i la dictadura franquista, van tenir un impacte enorme sobre la col·lecció. Com resumeix deliciosament Garrigasait quan explica l'entrada de la FAI a la seu de la fundació, «la distància entre la tragèdia i la comèdia no va ser mai tan curta en la vida de Riba». Hi ha anècdotes que enamoren.

«Al nostre país res, absolutament res no funciona normalment», deia Riba quan es gestava la col·lecció. Efectivament, no era normal que s'endugués una empresa tan summament ambiciosa en un país secularment subordinat. Però aquell intent de *normalització* va reeixir. A la Catalunya globalitzada d'avui ja tenim tradició literària, però perdem l'ús social i la qualitat d'una llengua encara subordinada. Quin projecte summament ambiciós caldria engegar ara mateix?

RAUXA

La pròpia culpa

«Els dolents sempre són els altres. Jo soc la víctima innocent, no tinc mai la culpa de res. Si alguna vegada he comès un error, aquest ha estat no haver-me adonat prou de la maldat de l'altre, i haver-hi confiat.» Vet aquí la premissa fonamental i inamovible que sembla regir el nostre dia a dia. Ho veiem constantment en la vida política, que considera l'autocrítica i el perdó com una feblesa o traïció que no més beneficia l'adversari; ho constaten sovint els mestres i professors en els alumnes i les famílies, que mostren una al·lèrgia anormal a reconèixer l'error i s'enerven quan són corregits; i una cosa semblant passa amb molts grans empresaris, ufanosos quan el negoci rutlla, però incapaços d'assumir la més mínima responsabilitat si l'empresa acaba sent tan ruïnosa que ha de ser rescatada amb els diners de tothom.

La tendència general és veure's un mateix, no pas com una persona de carn i ossos, sinó com un àngel, tot puresa i castedat. Però la realitat és que les persones no només ens equivoquem, sinó que som capaces de fer el mal: i el fem sense cap justificació, a consciència i de grat. D'això, no se n'escapa ningú. Per arribar-ho a reconèixer, però, la condició prèvia és posar-se davant del mirall amb honeste-dat. D'aquest exercici, no n'hauríem de sortir encara més capficats en el nostre jo, sinó més despresos i alliberats. Com que no ens podem purificar a nosaltres mateixos, n'hi ha prou de penedir-se'n i oferir-ho tot al peu de la creu.

EDUARD BRUFÀU

Agenda

Barcelona

SET DIUMENGES DE SANT JOSEP

El **diumenge 28 de febrer**, a les 18.15, devoció predicada per Mn. Salvador Bacardit al santuari de Sant Josep de la Muntanya de Barcelona.

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

El **dilluns 1 de març**, a les 19.00, Dilluns dels Drets Humans sobre *Epidèmies oblidades* (tel. 933 172 338).

QUARESMA

El **dijous 4 de març**, a les 19.15, predicació quaresmal a la catedral de Barcelona a càrrec del bisbe Xavier Vilanova sobre *Contemplem com el seu cor de pare vetlla i proveeix l'Església del Crist* (a la llum de la carta apostòlica del Papa Patris corde).

INTERIORITAT

El **dijous 4 de març**, a les 19.30, taller-escola de pregària al Casal Don Bosco. Més informació: tel. 934 291 803.

MONESTIR DE SANT PERE DE LES PUEL·LES

El **dissabte 6 de març**, a les 10.00, recés de Quaresma *Preparem la Pasqua del Senyor* amb la Gna. M. Teresa Botey (inscripcions: teresa-botey@gmail.com); el **diumenge 7**, a les 19.00, actuació musical del cor Lerània.

Girona

FÀTIMA

El **dissabte 6 de març**, a les 18.30, pregària a la Mare de Déu de Fàtima a la parròquia de Sant Pau de Girona.

Sant Feliu de Llobregat

CATALONIA SACRA

El **dilluns 1 de març**, a l'església

de Sant Bartomeu i Santa Tecla de Sitges, comença el curs de formació de Cataloniasacra. Inscripcions: www.cataloniasacra.cat/formacio.

Solsona

EL MIRACLE

El **cap de setmana del 5 al 7 de març**, al santuari del Miracle, audició musical de la Missa de Santa Cecília de Gounod, amb Jordi-Agustí Piqué. Més informació: tel. 649 465 814.

Terrassa

GÒTIC

El **diumenge 7 de març**, a les 12.00, visita comentada a l'exposició *Retorn a Granollers del retaule gòtic de sant Esteve* amb Cinta Cantarell al Museu de Granollers. Reserves: tel. 938 426 840.

BEGUINES

El **diumenge 7 de març**, a les 12.00, espectacle sobre la vida i l'obra de la mística medieval Marguerite Porete al claustre del monestir de Sant Cugat del Vallès.

Vic

COVA DE MANRESA

El **cap de setmana del 5 al 7 de març**, recés Quaresma: *camí cap a la Pasqua*, amb David Guindulain, s.j. Inscripcions: info@cova-manresa.cat.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Per les dones que són víctimes de la violència, perquè siguin protegides per la societat i perquè el seu patiment sigui considerat i escoltat

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f /catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: *Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*

Col·laboradors d'aquesta setmana: *Pilarín Bayés, Joan Boronat, Esther Borrego, Alfons Calderón, David Claret, Agustí Codinach, Antonio Gil, Joan Guiteras, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Josan Montull, Xavier Moretó, Beatriz Moretó, Carles Muñiz, Francesc Nicolau, Joan Pallarès, Xavi Prado, Quique, Ignasi Ricart, Lluís Serra, Valentí Serra, Carme Suñé, Sebastià Taltavull, Emili Villegas, P-J Ynaraja*

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: *Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)*

Autoedició i compaginació:
Carlos Aguado

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.*
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Els actes anunciats a l'agenda poden patir canvis amb motiu de la pandèmia

IGNASI MIRANDA

Deu anys i mig després del traspass de Raimon Panikkar, s'ha publicat *Una cristofania*, dotzena entrega de l'Opera Omnia del sacerdot i gran pensador català, que edita Fragmenta. A partir d'una selecció de textos de Milena Carrara, el coordinador de l'edició, Xavier Serra Narciso, ha comptat amb Montserrat Camps, Esteve Serra Arús i Josep Torras com a traductors.

Una cristofania s'afegeix als volums del que acabarà sent una gran col·lecció, l'Opera Omnia de Raimon Panikkar. Quin és el gran missatge d'aquest segon llibre dedicat al cristianisme?

Hi trobem un Panikkar molt experiencial, místic i també visionari profètic. Més que un gran missatge, tenim la gran pregunta: què vol dir ser cristià avui dia? Què vol dir, en el món d'avui, que una persona fa confessió de fe i afirma que Jesús és el Crist? Panikkar deia sovint que la qüestió no era si un altre món és possible, sinó que aquest és impossible. En l'inici, planteja una tercera etapa en la història del cristianisme, després d'un primer mil·lenni que va ser el de la cristiandat (un poble, una cultura i una civilització) i un segon que va incorporar la cosmovisió, la filosofia i la idea. Aquesta nova fase està oberta a allò que Panikkar anomena «la cristania», un cristianisme que es pregunta per l'aspecte místic de Jesús, essencial per entendre «una nova esperança», una maduresa cristiana a partir de l'obertura a l'esperit i del retrobament amb el cos i el cosmos. Deia que cada ésser és una cristofania, una manifestació de l'aventura crística de tota la realitat, que és alhora material, humana i divina. És per això que inclou una crítica al món contemporani que redueix la realitat a pura matèria.

El llibre es completa amb fragments de cartes escrites per Panikkar a Patrick D'Souza, bisbe de la diòcesi índia de Varanasi, en què el pensador català expressa el seu compromís sacerdotal en comunió amb l'Església fins al final de la seva vida. Com s'explica aquesta fidelitat com a prevere catòlic des de la integració en el budisme i l'hinduisme?

De fet, puc respondre amb un

Xavier Serra Narciso ha coordinat el volum 12è de les obres completes del pensador català

Seminari Raimon Panikkar (UdG)

«Raimon Panikkar és incòmode per a cristians, hindús i budistes»

fragment del mateix Raimon Panikkar: «Quan confesso que soc catòlic, no tinc el sentiment ni la voluntat ni la idea de pertànyer a una secta religiosa que ha existit sobre la terra des de fa dos mil·lennis, en el sentit millor i més tradicional de la paraula, sinó que confesso pertànyer a l'espècie humana o, més ben dit, a tota la realitat.» Panikkar se sent sacerdot en el sentit de poder situar-se en aquell centre. En un altre moment, diu que «aquesta experiència de maduresa cristiana és triple: el trobament amb Crist en el centre d'un mateix, de la comunitat humana i de la realitat». En aquest sentit, tots som sacerdots; tots estem cridats a trobar aquest centre, aquesta cruïlla, on allò humà, material i diví o espiritual es troben.

L'editor de Fragmenta, Ignasi Moreta, diu que la figura de Panikkar

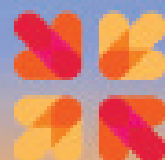
demostra que «les religions no competeixen sinó que s'interfecunden». Aquest nou llibre enforteix aquesta idea sobre la convivència interreligiosa?

Més que referir-se a la convivència, aquesta interfecundació és incòmoda perquè planteja un diàleg amb la pròpia tradició. A partir de la seva evolució confessant la fe cristiana, budista i hinduista, Panikkar provoca una transformació, una metànoia o un canvi d'esperit. Així, replanteja la pròpia creença en preguntar-se què voldria acada cadascú la pròpia religió, que sovint ha oblidat en molts aspectes i que altres tradicions poden posar al davant del mirall. En aquest sentit, Panikkar és un revolucionari. A més, sempre és incòmode per als cristians, però també per als hindús, per als budistes i per al món modern.

EL NOSTRE REpte, EL SEU FUTUR

TRIA ESCOLA CRISTIANA
www.triaescolacristiana.cat
93 302 70 13

**Escola Cristiana
de Catalunya**